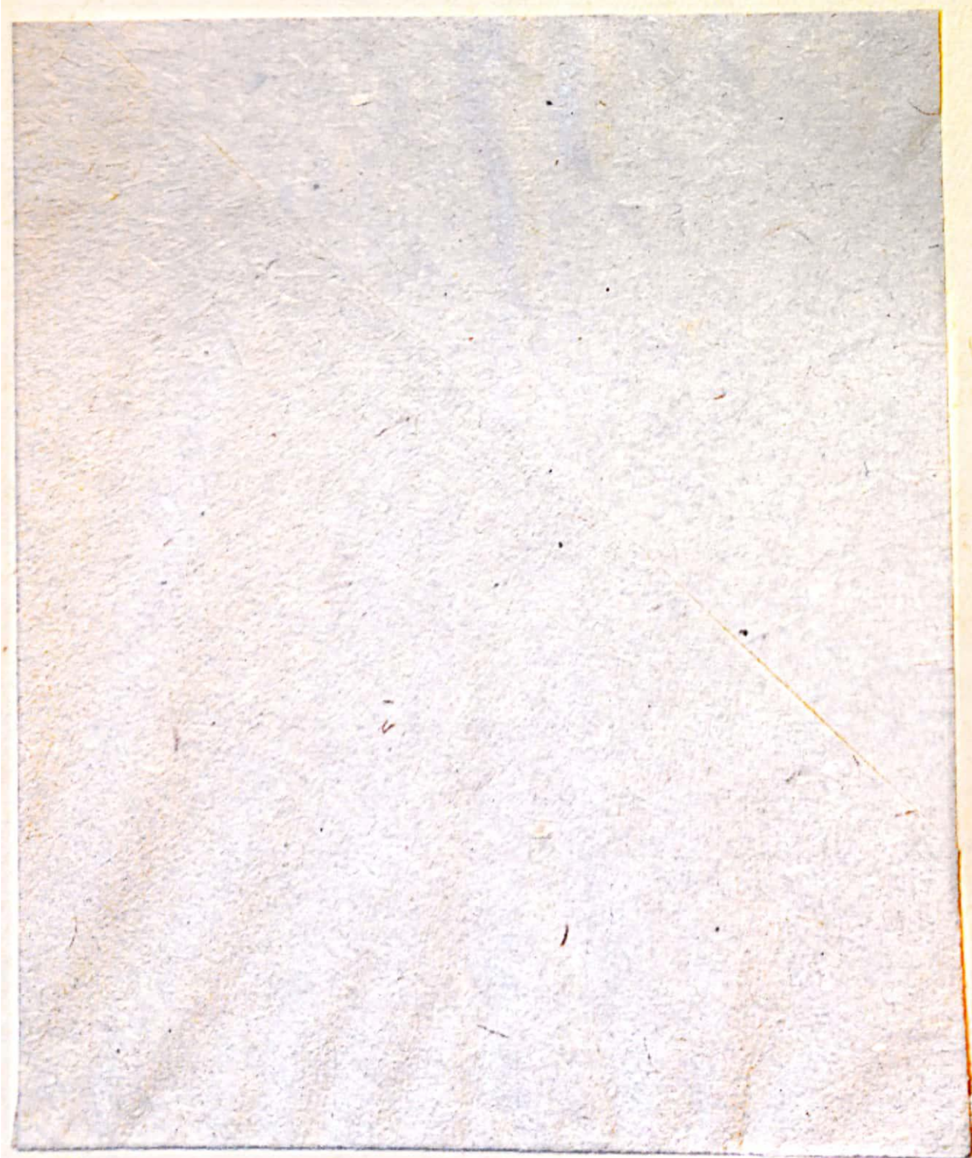


ΓΡΙΓ. ΚΣΕΝΟΠΥΛΥ

ΣΤΕΛΑ ΒΙΟΛΑΝΤΙ

ΕΚΔΟΤΙΚΟ „ΚΟΜΥΝΙΣΤΙΣ"
ΡΟΣΤΟΒ-ΝΤΟΝ
1935

ΓΡΙΓΟΡΙΥ ΚΣΕΝΟΠΥΛΥ

ΣΤΕΛΑ ΒΙΟΛΑΝΤΙ

(Ερος εσταβρομένος)

ΕΚΔΟΤΙΚΟ „ΚΟΜΥΝΙΣΤΙΣ“
ΡΟΣΤΟΒ-ΝΤΟΝ
1935





ΣΤΕΛΑ ΒΙΟΛΑΝΤΙ

(Ερος Εσταβρομένος)

ΠΑΡΑΤΗΡΟΜΑΤΑ

ΣΕΛ.	ΣΙΡΑ	ΑΝΤΙ	ΝΑ ΔΙΑΒΑΣΤΙ
10	2 απο κάτο	— ιςτερα	-ιςτερα
20	8	Κ' εγο	— Κ' εγο
30	6	Επιτα	— Επιτα
37	8	χ' ο Νταντις	χι ο Νταντις
39	8	χ' περιπιόταν	χ' επεριπιόταν
55	15	χ' ο Βιολάντις	χι ο Βιολάντις

„Ο ΣΙ! ΠΥ ΧΟΡΙΣ ΝΑ ΤΟ ΝΙΟΘΙΣ ΓΕΜΙΣΕΣ ΤΙ ΖΟΙ-ΜΥ ΟΛΑΚΕΡΙ ΜΕ ΤΟ ΒΑΘΙΤΕΡΟ ΠΟΝΟ, ΔΕΚΣΥ ΑΠΟ ΤΑ ΣΠΑΡΑΓΜΕΝΑ ΒΑΘΙ ΤΙΣ ΚΑΡΔΙΑΣ-ΜΥ, ΠΟΛΙΑΓΑΠΙΜΕΝΙ-ΜΥ, ΕΝΑ ΦΙΛΙ ΑΛΙΘΙΝΟ, ΕΝΑ ΦΙΛΙ ΑΘΑΝΑΤΟ, ΑΠΟ ΚΙΝΑ ΠΥ ΜΟΝΟ ΜΙΑ ΠΟΝΕΜΕΝΙ ΑΓΑΠΙ, ΣΑΝ ΤΙ ΔΙΚΙ-ΜΥ, ΜΠΟΡΙ ΝΑ ΔΟΣΙ".

ΠΡΕΛΥΔΙΟ

ΓΝΟΡΙΣΑ τι Στέλα Βιολάντι, άνθος μέσα «στο άνθος τον λαμπρον ζακινθίον πορθένον», πυ ψάλι ο πιιτίς-μας.

Ιχε τιν κάτοσπρι, τι γαλατένια σάρκα τυ κρίνυ· κι αλίθια, ίταν περισότερο λυλύδι παρα άνθροπος το δροσερο κε λεφκο αφτο πλάζμα, με τα μάβρα μάτια τα χαριτοβλέφαρα.

Τι γνόρισα μπυμπύκι ανάνιχτο ακόμα κε άγυρο, κε τιν ίδα πάλι όταν ορίμασε κε προτάνιχσε τα παρθενικα φίλα — ό, τί θαβμαστι πυ ίταν! — κε σκόρπισε τιν ευοδία τον πρότον ιμέρον. .

Τιν ίδα μια βραδια καλοκεριυ αλιζμόνιτι στο μαγικό-μας Κριονέρι, μέσα στι βάρκα, στο „θαλάσιον κσίλον“ τυ πιιτί-μας, πυ έπλεε «γέμον έροτος κε φονον μυσικον». Κε τιν ίδα στο πλάι τυ νέυ, τυ πλάνυ, πυ τις πσιθίριζε λόγια κριφα, ενο εκίνι κρατύσε πσιλα το κεφάλι· κ' έλεγες πος δεν ακύι, κι αν τ' ακύι, πος δεν τα πιστέβι τα λόγια τα πλάνα. Α, ίχε τιν περιφάνια τυ το καλο κορίτσι! Μα στιν άκρι τον μάβρον ματιον, μ' όλο το κσάφνιαζμα κε τι στενοχόρια, μυ φάνικε πος ίδα σαν μιαν αχτίνα χαρας μιστικις. Ο, τα πσεφτόλογα πυ πλα-

νυν τυς αθόυς! Μι δεν ίταν ι μεγάλι εκίνι βραδια τις ζοίς-τις, που πίστεπσε ι κόρι στο τέλος πος ίνε ι Εκλεχτι, λίγες όρες πριν πάρι μια κόλα χαρτι φιστικι, με τι άσπρι μαργαρίτα στιν κόχι, κε πριν χαράκσι πάνο τιν εόνια καταδίκι-τις: «Ιμε δικί σου!»;

Κε το έγραπσε με απόφασι ι αθόα, κε το ίπε με πεπίθεσι, για να μιν το κσεπι. Κι απο τότε τις χάρισα όλι-μου τι σιμπάθια, γιατι ίταν το θίμα. Κε μια Νεράιδα που γνορίζι όλα τα μιστικα, μια Νεράιδα, που κσέρι τί γίνετε σε κάθε καρδια, σε κάθε σπίτι, σε κάθε παράμερο, σε κάθε σκοτάδι. Αφτι μ' επίγε στο σπίτι τις Στέλας Βιολάντι, — στο νιόχτιστο παλατάκι τις Κενύργιας Ρύγας, — κ' εκι μου τα ίπε, κ' εκι μου τα έδικσε όλα!

Κε ίδα τον κρίνο μαραμένο, όταν άστραπσε κ' εβρόντισε κατ' επάνο-του ι πατρικι οργι. Μα κε τί άλο ίθελε για να μαραθι ένας κρίνος;

Κε ίδα τι θλίπσι τις Στέλας τιν αδάκριτι, τι βυβι, τιν ιπερίφανι. Κε τιν ίδα πλιγομένι, μολοπιζμένι, αλα τους φοβερότερυς σπαραγμυς, τι μεγαλίτερι οδίνι έχοντας κριμένι βαθια στιν πσιχι, — τι Στέλα τιν εροτεμένι που εμαρτιρύσε.

Κε τιν άκυσα να πσιθιρίζι μ' ανέκφραστι σιντριβι το απελπιζμένο εκίνο: «Αχ, πάι! δε με χοράι άλο το σπίτι του πατέρα μου!» Κ' έπιτα ίδα όλο το κσαφνικο, το τρομαχτικο κσίπνιμα τις δινατις εκίνις πσιχις, που τι δοκίμαζε ι βία κε το μαρτίριο. Κι άκυσα τα χίλια «όχι» που πρόφερνε, το ένα σπαραχτικότερο απο τ'άλο, τα «όχι» τα πιζματικα, τα ισχιρα, κε μεγαλόπρεπα, που έμιαζαν με τόσυς βράχυς, μέσα στιν άγρια θάλασα τις οργις, του μίσυς, τις αδικίας.

Κ' έπιτα τιν ίδα ν' ανεβένι το Γολγοθά-τις, — τι

στενι εκίνι κε γιριστι σκαλίτσα τις σοφίτας, σα φάνταζμα στο σιθαμπο μέσα του διλινου, στο φος που έστελνε απο διο μικρυς φενκίτες ι πσιχομαχύσα ιμέρα... Κ' ίταν στο μπράτσο του πατέρα-τις, τιν όρα εκίνι, κ' έλεγες πος μετάνιοσε ο γέρος για τι σκλιρότι-του κε πος τιν οδιγόσε στο γαμπρο. Αχ, να' σε Κάπιον τιν οδιγόσε κε τόρα...

Κε τιν ίδα πσιλα, στι μικρι καμαρύλα τις σοφίτας, που τις θίμιζε τα εφτιχισμένα πεδικά-τις χρόνια, με τιν ανθιζμένι ρεζεντα στο παράθιρο, στι στενι καμαρύλα που, — ό ιρονία! — τιν ίχαν κλίσι μεγάλι, ί ν'αρνιθι τιν Αγάπι-τις ί να πεθάνι.

Κ' εδο μέσα τιν ίδα να κλάπσι, για πρότι κε ίστερι φορα. Ο, τον απέραντο εκίνο θρίνο! Ι νίχτα έκλεγε μαζί-τις, κε στον κατάμαβρο υρανο τα άστρα έλαμπαν δακριστάλαχτα.

Κε κάτο... κάτο γιόρταζαν χαροκόπι, διασκέδαζαν, τραγυδύσαν. Αλίθια· απ' όλι αφτι τιν ιστορία, κανένας άλος δεν ίχε να ιποφέρι, παρα ι Στέλα, — άχ, ι διστιχιζμένι ι Στέλα!..

Κε μιαν αβγι, ίδα σκόρπια τα χλομα, τα μαραμένα πέταλα του κρίνυ... Ι Στέλα Βιολάντι προτίμισε ν' αρνιθι τι ζοί-τις παρα τιν Αγάπι-τις.

Κε πέθανε χορις να μάθι ποτε τι φοβερι αλίθια, — τι λιπίθικε πια ο θεος, — πέθανε με τι γλικια πλάνι πος κάπιος τιν ίχε αγαπίσι.

Τότε, ό, τότε ι μιστικί-μυ σιμπάθια έγινε λατρία. Κε με τι λατρία αφτι, θα στίσο σίμερα το βομό-μυ, μικρο κε φτοχο κε αστόλιστο. Μα ελπίζο να μυ τον στολίσυν μερικες «καλες κ' εσθαντικες πσιχες» με τα διαμάντια τις σιμπάθιας, που ίσος θα τυς αποσπάσι ο σταβρομένος αφτος Ερος, στι θλίπσι του φριχτυ μαρτιρίυ κε του άδικυ θάνατυ.

ΙΤΑΝ εποχι, πυ ι ιπάλιλι τυ Ανκλικυ Τιλεγραφίυ έπεζαν, στι μικρι εχίνι πόλι, ρόλο χ ρ ι ς ι ς ν ε ο λ έ α ς. Πεδια καλον ικογενιον ι περιςότερι, χορις ανάνκες, κςοδέβανε το μικρό-τυς μισθο σε λύςα κε διασκεδάςις. Στιν ενδιμοςία κε στυς τρόπυς, ι διο ί τρις κςένι τιλεγραφιτες, νεαρι Ανκλι, έφςομι κε ροδοκόκινι, εχριςίμεβαν ος ιπόδιγμα στυς ντόπιυς. Τα ίδια κομπςα κε πλατια κοςτύμια, τα ίδια παράκςενα καπέλα, τα ίδια χροματιςτα ιποδίματα, ι ίδιες σκερτςόζικες γραβάτες, κε πάντα στιν κομπότριπα ένα λυλύδι φανταχτερο. Τυς σχετικα εφπόρυς προςπαθύςαν να μιμύντε κε ι φτοχότερι ςινάδελφι. Ετςι ολόκλιρο το ςοματίο σκορπύςε μια λάμπςι, πυ ίχε τιν ιδιότιτα να τραβα κάθε πεταλύδα ι πεταλυδίτςα, κε το γινεκίο όνιρο τον δεκαοχτο κε ίκοςι χρόνον ίταν ενι ο „άνκλος“ τιλεγραφιτις, όπος εδο στιν Αθίνα ο Εβελπις ί ο Δόκιμος.

Τις περιςότερες επιτιχίες εμετρύςε ο Χριςτάκις Ζαμάνος. Δεν ίταν ο πιο όμορφος, ύτε ο πιο πλύςιος. Μελαχρινος πολι, με παχια χίλια, με κάτασπρα δόντια, με ςγυρα κατάμαβρα μαλια, αμύςτακος σχεδον, ψιλος κε ατελίοτος, καθος φορύςε τιν ανκλικί-τυ φορεςια, έμιαζε λιγάκι μ᾽ εκςοτικο ιμιάγριο, πυ πολιτίςτικε τόρα — ίςτερα απο Ανκλυς. Συ ίχε όμος μια γλίκα, μια χάρι ο μα-

ςκαρας! Το γέλιο-τυ μάλιςτα, — ένα χαμόγελο πεδικο. γεμάτο κολοςίνι κι αθοότιτα, — έςταζε μέλι κε καταχτύςε κόζμο. Τον αγαπύςαν όλι, χωρ'ς να ροτα κανις τί ίταν απο μέςα. Ι γινέκες, μικρες, μεγάλες, τρελένονταν να τονε βλέπυν· τα ματάκια εγλάροναν εροτικότατα μόλις τον αντίκριζαν ςτον περίπατο, κε ι τςέπες τυ χαιδεμένυ ίταν πάντα γεμάτες ραβαςάκια, απο τα πιο παρθενικα κε διλα ος τα πιο τολμιρα κε κςετςίποτα.

Ι Στέλα, ι μεγαλίτερι κόρι τυ Παναγι Βιολάντι, τον κίταζε αδιάφορα. Δεν ίχε τόςι φιλοδοκςία αφτι· δεν έβαλε ποτε με το νὺ-τις να καταχτίςι νέο, πυ καθεμια τον ίθελε κε τυ το έδιχνε. Επιτα ίχε κε τιν περιφάνια-τυ το καλο κορίτςι. Δεν θα καταδεχόταν ποτε να γίνι μια απ'τις πολες. Ν' αγαπιθι απο έναν άνθροπο αλιθινα, να τον αγαπίςι αλιθινότερα, να τις τον δόςι με τιν εφχί-τυ ο πατέρας-τις κε να ζίςυν εφτιχιςμένι, αφτο, νε, ίταν τὄνιρό-τις. Κ' ενούςε ότι ο άνθροπος αφτος δεν ίταν, δεν μπορύςε να ίνε ο Χριςτάκις Ζαμάνος· γι' αφτο αν κε τον εγνόριςε λιγάκι, αν κε τις άρεςε κατα βάθος, εκςακολυθύςε να τον κιτάζι αδιάφορα. Οποτε τι χερετύςε ςτον περίπατο, ι Στέλα ανταποκρίνετο με όλι τι ςοβαρότιτα κε τιν ακςιοπρέπια· κε κάποτε πυ κάθιςε δίπλα-τις ςτο Ζαχαροπλαςτίο, — ςίμπτοςι βέβεα, — δε γίριςε να τον κιτάκςι ύτε μια φορα.

Δεν ίταν ςε θέςι να το εκςιγίςι αφτο ο Ζαμάνος, κε το παρεκςίγιςε· το πίρε για περιφρόνιςι· ο εγοιςμος τυ χαιδεμένυ πλιγόθικε, κι απο τιν ιμέρα εκίνι ι Στέλα Βιολάντι τυ καρφόθικε ςτα καλα.

— Αςε-τιν κ' έγνια-τις, ίπε ς' ένα φίλο-τυ, ςτον Ανκλο Στέφενςον, — άςε-τιν κε θα τιν κάμο εγο να ευρλιςτι!

Ι αλίθια ίνε, ότι ο καταχτιτις διςκολέφτικε. Κάθε

τρόπο μεταχιρίστικε για να τις δίκσι αγάπι, για να τιν πίσι ότι αφτιν προτιμα απ' όλες· αλα ι Στέλα άργισε να το καταλάβι, κε προπάντον άργισε να το πιστέπσι.

Επιτέλους δέχθικε κ' ένα γράμα-του. Τι; το έβαλε με τρόπο στο χέρι, τι βραδια που ίχαν πάι με τις βάρκες στο Κριονέρι, μια μεγάλι παρέα. Τις ίλθε, αλίθια, να του το δόσι πίσο· αλα τα έχασε, έτρεμε ολόκλιρι, δεν ίκσερε πος να το κάνι χορις να εκτεθι. Κ' έτσι, για να μι γίνι σκάνδαλο, το έχοσε στιν ασιμένια-τις ζόνι, με τιν απόφασι να του το γιρίσι αλιότικα, χορις καν να το ανίκσι...

Ος που να φτάσι στο σπίτι-τις, άλακσε λίγο τι γνόμι· έπιτα έτιχε κ' ένας άλος πιρασμος: το γράμα ίταν ανιχτο, χορις φάκελο.

Κλίστικε στιν καμαρούλα-τις, αργα, κε πριν να γδιθι το διάβασε. Πόσες φορες; Ύτε κ' εκίνι δεν κσέρι. Κσερι μονάχα, ότι όλο το κερι του κομοδίνου-τις ίχε και το γαλάζιο καντιλάκι που έκεε στο κομο, άργισε να τσιτσιρίζι· απο τις γρίλιες του παραθίρου θαμπόφενκε το καλοκέρινο γλικοχάραμα· κ' εκίνι ακόμα με το γράμα στο χέρι, ντιμένι όπος ίρθε, κσέχορ' απο το πσάθινο καπελάκι κι απο τιν ασιμένια ζόνι, που τα ίχε πετάκσι πάνο στο κρεβάτι!..

Ε, ος τιν όραν εκίνι ι Στέλα το ίχε πιστέπσι. Ιχε κε τιν ιπεριφάνια-του το καλο κορίτσι. Κε γιατί τάχα να μι τιν αγαπούσε αλιθινα, κι αφτιν μονάχα, ο Χριστάκις; Δεν τις άκσιζε μίπος; Δεν ίταν όμορφι; δεν ίταν απο σπίτι καλο; δεν ίχε πρίκα μεγάλι; Κε τί τις έλιπε; πιά ίταν ι καλίτερί-τις;

Κε με το χάιδεμα του εροτικου γράματος, με το πσιθίρισμα τον γλικον λόγον που πλιμιρούσαν το δομάτιο ος με μουσικι, κσίπνισε όλος ο εγοϊσμος τις ορέας κε πλούσιας νικοκιροπούλας, που στι κινονία εκίνι ίχε αντίζι-

λες αρχοντοπύλες κε κοντεσίνες. Κ' εκσίπνισε εφχάριστα πολι, ς' ένα έςθιμα ικανοπίισις βαθιας, πυ ετόνονε το παρθενικο σόμα, μ' όλι τιν εκςάντλισι τις αγρίπνιας κε τις ςινκίνισις. Ο, νε, τιν κςεχόρισε ο Χριςτάκις κε τιν αγάπισε. Ιταν ι Εκλεχτι.

Κε με τι σκέπςι αφτι, ανόρθοςε το κιπαριςένιο ανάςτιμα, κ' επρότινε τα όριμα στίθι, κι άνικςε απλανι κε ονιροπόλα τα χαριτοβλέφαρα μάβρα μάτια, κ' εςίκοςε τα τορνεφτα χέρια ος το κεφάλι, κ' ετράβικςε τις μεγάλες φυρκέτες πυ τις κρατύςαν τον κότςο, κ' ετινάχθικε με κίνιμα ζόυ ορέυ, ιπερίφανυ, κ' άφιςε να καταπέσι ςα μάβρος χίμαρος ι άφθονι κόμι-τις... Επιτα ςινέπλεκςε τα δάχτιλα απο πίςο, κ' εςτίρικςε το ινίο στις παλάμες. Σ' αφτι τι στάςι, — ό, τι θαβμαςτι πυ ίταν! — έμινε όρα πολι.

Ιθελε, κολακεβόταν, ίταν εφτιχιςμένι να τιν αγαπα ο Χριςτάκις. Κςέρετε, ότι άμα ι γινέκα θέλι, άμα δέχετε να τιν αγαπα ένας άντρας, αφτο ςιμένι ότι τον αγαπα. Τέτια ίνε ι αγάπι απο τι φίςι, παθιτικι, κε γι' αφτο ποτε ί πολι σπάνια έχι τιν προτοβυλία. Κε τόρα ι Στέλα προςπαθι, χορις κόπο, να θιμιθι όλες τις λεπτομέριες τις εκδίλοςις, όλι τιν ιςτορία τις ςινενόςις, τα μικρα επιςόδια τον ςιναντίςεαν, απο μίνες τόρα, τα τριφερά τυ βλέματα, το επίμονο παρακολύθιμα, τα διφορύμενα μιςόλογα, — όλα, απο τι στιγμι τις πρότις γνοριμίας με τιν τιπικι, αλα χαριτομένι ιπόκλιςι, ος τι θερμι χιραπςία τυ αποπςινυ αποχοριςμυ, εκι στιν αποβάθρα... Κε τα παραμικρότερα, κε τα πιο αςίμαντα ίχαν τόρα αμέτριτι βαρίτιτα. Απορύςε κι αφτι ι ίδια πός τα θιμότανε με τόςι διάβγια· δεν ίκςερε ότι τις ίχαν κάμι τόςι εντίποςι. Τον αγαπύςε, πριν να διαβάςι το γράμα τυ;..

Επεσε να κιμιθι, αλα ο ίλιος τιν ίβρε άγριπνι. Πρότι φορα τις σινέβενε τέτιο πράμα· ίταν ο πρότος-τις έροτας αφτος. Οταν σπύδαζε στο Αρσάκιο τις Κερκίρας, ίχε ποθίσι ν' αγαπιθι απο έναν όμορφο μαθιτι, πυ κάποτε τον έβλεπε· όμος ο εφιβικός-τις πόθος έμινε πόθος κ' εσβίστικε, κε μάλιστα χορις οδίνι, γιατι ο μορφονιος τα ίχε προπολυ με κάπια σιμαθίτριά-τις. Απο τιν Κέρκιρα γίρισε στιν πατρίδα-τις, όταν έγινε δεκάξι χρονο. Τα κατόπι διο-τρία χρόνια πέρασαν έτσι μ' ένα-διο πόθυς επίσις μιστικυς, αδίνατυς κι ακίνδινυς. Επιτα, στιν ιλικία τον δεκαοχτο χρονον, ι Στέλα έμιαζε με μπυμπύκι πυ δεν ίχε ανίξι ακόμι τα φίλα-τυ. Μόλις τόρα, εδο κε λίγυς μίνες, άρχισε ν' ακύι τι φονι τις σάρκας, τι φονι τις φίσις, πιο έντονι, πιο επιβλιτικι, πιο καταλιπτι. Αρχισε να γνορίζι τον εαφτό-τις ι παρθένα. Ι μακριες κε γλικιες μελανχολίες, ι απόκριφι στεναγμι, τ' ανέτια δάκρια, τα μιστικα ρίγι, τόρα ίχαν ένα λόγο πυ δεν τιν κσέρεβγε. Το μπυμπύκι ίχε ανίξι κ' εσκόρπιζε τιν εβοδία τον πρότον ιμερον. Κε σ' αφτι τιν κρίσιμι στιγμι, βρέθικε μπρός-τις ο Χριστάκις.

Ολι εκίνι ι αδιαφορία, πυ εσθανόταν απο ιπεριφάνια, όταν άκυγε τα εροτικά-τυ άθλα, όταν έβλεπε ότι τον ιθελαν όλες, χάθικε, μόλις ενόισε κ' επίστεψε αργα, ότι ο Χριστάκις αφτιν επροτιμύσε. Κι αφτι ι ίδια ι περιφάνια τιν έκαμε τόρα ν' ανταποκριθι με προθιμία, να τον αφίσι να ενσαρκόσι αφτος τυς πόθυς-τις, — να τον αγαπίσι.

Δίσταζε ακόμι, αλα τυ έγραψε.

Μια κόλα χαρτι φιστικι μικρύλα, με μια χομπσι μαργαρίτα στιν κόχι, με λίγα λόγια ανιχτογραμένα πυ γέμιζαν όλι τι σελίδα, — τέτιο ίταν το πρότο-τις κε το τελεφτέο εροτικο γράμα.

Κε τυ έγραφε:

„Νε, Χριστάκι-μυ σ' αγαπο κ' εγο, σ' αγαπο όσο δεν φαντάζεσε, όσο δεν μπορις να φανταστις. Ιμε δικί-συ. Αγάπα-με. Ι Στέλα-συ“.

Κε το άλο βράδι, σίμφονα με τιν παρανκελία-τυ, τυ το έριξε απο το παράθιρο.

Αφτο ίταν όλο το ένκλιμά-τις.

ΔΕΝ περιγράφατε ι χαρα τυ Χριςτάκι Ζομάνο, όταν έλαβε το γράμα. Το έδικςε „ιπο εχεμίθιαν“ ςτυς μιςυς ςιναδέλφυς-τυ, το ίπε ςτυς άλυς μιςυς, κε για πολες ιμέρες το κομπςο ςοματίο τον τιλεγραφιτον δεν ίχε άλο θέμα ομιλίας. Αλιθια ίταν λιγάκι παράκςενο: ι Στέλα πυ δεν ακύςτικε ποτε; Ι Στέλα πυ δεν κίταςκε κανένα; ι Στέλα πυ περιφρονύςε ακόμα κε αφτον; Α, ο Χριςτάκις ίχε όλο το δικέομα να καφκιέτε, — κ' εκαφκιόταν όςο μπορύςε.

Ο Στέφενςον, ο Ανκλος τιλεγραφιτις, ο πρίτανις να πύμε τυ ςοματίυ, ανάλαβε να δόςι ςτον εφτιχιςμένο ςινάδελφό-τυ μερικες ςιμβυλες, χρίςιμες για τιν περίςταςι:

Κε τόρα τί ςκοπέβις να κάμις; τυ ίπε. „Να μ'αγαπας να ς'αγαπο, για να περνύμε τον κερο;„ — όπος με τις άλες; Α, μπα! μπο! Τέτιο κορίτςι δεν το βρίςκις καθεμέρα. Ομορφι, φρόνιμι, κ' εκατο χιλιάδες πρίκα το λιγότερο... Πςέματα; Πρέπι να οφελιθις απο τιν εφκερία κε να τι γιρέπςις ςε γάμο· γρίγορα μάλιςτα, πριν να κριόςι το πράμα.

— Αλίθια λες... μα πός να κάμο;

— Να γράπςις ένα γράμα τυ πατέρα-τις·· ςτιν Ανκλία εμις έτςι κάνυμε.

Τυ καλάρεςε αφτο τυ Ζιμάνυ κε, αν κε δεν τέ-

ριαζε με τις ςινίθιες τυ τόπυ, — όςο δεν τέριαζαν κε ι νκέτρες πυ φορύςε, — πιάνι κε κάνι μια γραφι ςτο γέρο Βιολάντι, κε κοντολογις τυ γιρέβι τι θιγατέρα-τυ.

Δεν περιγράφετε ο θιμος κε ι απελπιςία τυ Παναγι Βιολάντι, όταν έλαβε αφτο το γράμα!

Πολι παράκςενος άνθροπος ο Παναγις Βιολάντις, ο μεγαλέμπορος. Οςι γλίκα κε καλοςίνι έδιχνε το πρόςοπό-τυ, με τα μάβρα μπαρμπετόνια, το εόνιο χαμόγελο κε τα χριςα γιαλια, — τόςι ςκλιρότιτα κ' εγοιζμο έκριβε μέςα ςτιν πςιχι. Ικςερε να φορι ςτιν εντέλια τιν προςοπίδα τυ καλυ, κε για τέτιον τον ίχε ο κόζμος· κατα βάθος όμος δεν ιπίρχε ςτι χόρα πιο απότομος άνθροπος. Σίδερο τιλιγμένο με μπαμπάκι ο χαραχτίρας-τυ· κ' έφθανε να έρθις ςε κάπος ςτενότερι ςινάφια μαζί-τυ, για να εςτανθις όλι-τυ τιν τραχίτιτα.

— Τί λέο-λέι;!! φόναχςε, άμα τελίοςε το γράμα τυ Ζαμάνυ.

Το μέτοπό-τυ ζάροςε, τα ματόφριδα ςκεπάςθικαν με μάβρο ςίνεφο, κε απο τα χριςα γιαλια κςέφιγε ι πρότι αςτραπι.

Ολο ςχεδον εκίνο το πρωι δεν έκαμε άλο παρα να ςυλατςάρι ςτο γραφίο-τυ κε να παραμιλι. Μέςα ςτο ςτενο εκίνο τετράγονο, το χοριζμένο με κίτρινα κάνκελα, έμιαζε αλιθινα θιρίο μέςα ςε κλυβι.

— Τὶ λέο-λέι;!! Ο γιος τυ Ζαμάνυ, ο πςορίτις τυ πςορίτι, ο παλιοτιλεγραφιτις, ο χαμένος επίρε το α τ ζ ά ρ ν τ ο να μυ γιρέψι τι θιγατέρα-μυ, εμένανε;.. Κε τὶ ςτοχάςτικε; πος γιατι φορι νκὲ ρες κε φιόρα, θαν τυ δόςο ιπόλιπςι εγο, ο Βιολάντις, κε θα τον κάμο γαμπρο; Πφφ! κρίμας ςτα μπρόκολα!.. Μα δε με γνιάζι τόςο γι' αφτο.. Θαν τυ μινύςα εγο δυο λόγια

φιτεφτα κε δεμένα, κε θαν τον έβανα στι θέ.ι-τυ αμέσος. Μα εκίνο το άλο, το άλο!.. „Τολμο να ελπίζο, ί μάλον ίμε ις θέσιν να σας διαβεβεόσο, ότι ι θιγάτιρ-σας δεν θα ίπι όχι, αν σις ιπίτε νε". Β α μ π έ ν ε! Μα πός το κσέρι; τυ λόγυ-συ; Τινε ρότισες, μορε; τσι το ίπες;.. συ το ίπε;.. Ο, ιποπσία φριχτι!.. Μιν ελιζμόνισε ι Στέλα τίνος ίνε θιγατέρα; Μιν εκαταδέχτικε να δόσι ακρόασι σε τέτιο ρεντίκολο; Μιν έκαμε;.. Ο, φριχτι, φριχτι ιποπσία!.. Μά τον Αγιο κε μά το Σταβρομένο, αν ανακαλίπσο τέτιο πράμα, θαν τι σκοτόσο!

Κε τότε ο Βιολάντις έκαμε αφτο το σιλογιζμο, πυ τιμα πραγματικα την εκσιπνάδα-τυ:

— Για να μυ γράπσι αφτος, παναπι πος τα γράματα τα έχι έφκολα, κε θα τις έγραπσε· κε για να μυ γράπσι πος „ίμε ις θέσιν να σας διαβεβεόσο..." παναπι πος ι Στέλα ί τύ ίπε κανένα λόγο, ί... ί... ί τυ έγγραπσε. Ο, σιμφορα τσι κε μαβρίλα-τσι! Μπόγιας θα γενο!

Πλισίαζε μεσιμέρι, όταν άρπαχσε το καπέλο-τυ, έδοσε βιαστικα μερικες παρανκελίες κ' έφιγε τρεχάτος για το σπίτι. Τυ ίλθε μια ιδέα κι ανιπομονύσε να τιν βάλι σε πράκσι.

Στο σπίτι κσαφνιστίκανε κάμποσο πυ τον ίδανε νορίτερα.

— Πός τὄπαθες, Παναγι; ρότισε ι γινèκα-τυ.

— Αφισέ-με, γιατι σίμερα ίμε χαρύμενος... πολι χαρύμενος!

Κε πραγματικα, κατὸρθοσε να δόσι στο πρόσοπότυ μια λάμπσι πυ χαροπιύσε όλο το σπίτι. Ποτε ι ικογένια δεν εγεβμάτισε φεδρότερα. Ι μικρες μάλιστα, ι Κατίνα κε ι Νένε, χάλασαν τον κόζμο.

— Ε, ισιχία! φόναζε ο Νταντις, ο μεγάλος γιος τυ Βιολάντι.

— Αφιςέ-τα τα πεδια να κάμυν ό,τι θέλυν, έλεγε ο πατέρας· ςίμερα ίμε για νάμε.

Περιςότερο δεν τον ροτύςαν, γιατι ποτε δεν ίχε δόςι το θάρος ςε κανένα, ύτε ςτι γινέκα-τυ. Ι Στέλα όμος ίχε κάπιο προέςτιμα. Προχθες το βράδι, πυ ίχε πάι ςτο θερινο θέατρο με τι θιά-τις, ο Χριςτάκις πρόφταςε να καθίςι λίγο κοντά-τις κε να τις πςιθιρίςι: «Τόρα θα κάμο ό,τι πρέπι. Θα ςε γιρέπςο» Κ' εκίνι εκλινε τ' ορέο κεφάλι, ςα να τυ έλεγε: «Νε». Σίμερα λιπον, πυ έβλεπε έτςι χαρύμενο τον πατέρα-τις, έλεγε μέςα-τις πος κάτι τέτιο ςινέβι. Κε νά πυ ο πατέρας δεν το άκυςε άςχιμα... Ο, πὸς γλικοχτιπύςε ι καρδιά-τις απο χαρα, απο ελπίδα, κε πος έλαμπαν τα μεγάλα εκίνα μάτια, τα μάβρα τα χαριτοβλέφαρα!...

Απόφαγαν, κε τα πεδια ανέβικαν απάνο.

Ο Νταντις βγίκε έκςο. Στιν τραπεζαρία δεν έμενε τόρα παρα το αντρόγινο, ι Στέλα κε ι θία Νιόνια—μια μεγάλι αδελφι τυ Βιολάντι ανίπαντρι.

Ο Παναγις Βιολάντις ςκύπιςε καλα-καλα τα μυςτάκια-τυ με τιν πετςέτα κε ίπε:

—Ε, λιπον, Στέλα-μυ, τα ςιχαρίκια-μυ. Μια πυ τον θέλις κε ςυ αρέςι, να τον πάρις, κε να ζίςις.

Ιρθε άκςαφνα. Ι Στέλα ςικόθικε διαμιας κι άνικςε το ςτοματάκι ς' ένα μορφαςμο τρόμυ, πυ λίγο έμιαζε με χαμόγελο. Ι όπςι-τις χλόμιαςε, γιατι δεν κοκίνιζε ποτε. Ιχε τιν κάταςπρι, τι γαλατένια ςάρκα τυ κρίνυ, κ' ίταν περιςότερο λυλύδι παρα άνθροπος το δροςερο κε λεφκο αφτο πλάςμα.

— Μα τί ίνε; τί εςτάθικε; ρότιςε ι Βιολάντενα έκπλιχτι, κιτάζοντας κατάματα τιν κόρι-τις.

— Πός; δεν κςέρις λιπον τίποτα; ίπε ο Παναγις·

νά, ο Χρίστος ο Ζαμάνος μυ έκαμε το ο ν ό ρ ε να μυ γιρέπςι τι Στέλα, κε με βεβεόνι πος ότι κε ι Στέλα, λέι, δε θα πι όχι... Με άλυς λόγυς, τα πιίςανε, καπςογινέκα, κε ςε αγρον ιγόραςες!.. Αλα δε με γνιάζι! Χαλάλι-τυς! Ο Χριςτάκις ίνε καλος κε άκςιος κε, όπος φάνικε ςίμερα, τίμιος νέος... Με τιν εφχί-μυ, πεδιά-μυ! Τί να ςυ πο! εγο πάντα το ίχα στιν χαρδιά-μυ αφτο το πεδι...

Κ' εγο, Παναγί-μυ, κ' εγο! ςυ ορκίζυμε... φόναχςε ι Βιολάντενα, κε διακόπικε απο τιν πολι ςινκίνιςι.

— Ιτανε απο το Θεο, γινέκα, κςακολύθιςε ο Παναγις. Θα μυ πις, ίνε φτοχος· μα τί με τύτο; εμις ίμαστε πλύςιι κε φτάνι... Καλι φαμίλια, καλος άνθροπος, αφτο κιτάζο εγο. Για τ' άλα δε δίνο ένα λεφτο... Τόρα θα πάο να τον έβρο, να τα τελιόςυμε με το καλο. Ε, Στέλα;! Τί λες; Μίλα το λιπον! Πρέπι να το ακύςο κε απο το στόμα-ςυ... Μίλα!

— Αν ίνε με το θέλιμά-ςας, πςιθίριςε ι Στέλα.

Ο, με τί κόπο κατόρθοςε να βγάλι φονι. Τις εφενότανε ότι βλέπι όνιρο...

— Α, κατεργάρα! κατεργάρα!! φόναχςε ο Βιολάντις με το φεδρότερο, τον ενθαριντικότερο πατρικο τόνο. Κάνις τόρα κε νάζια, ε; Ελα, έλα, άφιςέ-τα αφτα κε κόπιαςε εδο, να φιλίςις το χέρι τυ πατέρα-ςυ...

Κ' έκςαφνα διακοπτόμενος αποςίρι το χέρι κε αλάζι ίφος, ςα να τυ ιλθε αστία κε παράκςενι ιδέα:

— Μα δε μυ λες, Στέλα, πος τα φτιάκςατε ςις;... Ελα, μι ντρέπεςε. Τελιομένα πράματα τόρα. Θέλο να τα κςέρο όλα ςαν πατέρας... Πές-μυ, ςυ έγραπςε;

Στιν πρότι ερότιςι, ι Στέλα δε μίλιςε λέκςι. Ο πατέρας επέμενε, — κ' εκίνι γέλαςε. Στιν τρίτι ερότιςε το ίπε.

— Μπο! μπο! χάνχαςε ο Βιολάντις, προςπιύμενος

τιν πιο τρελι χαρα. Κε θα τυ έγραπςες βέβεα κε ςι... ή τυ απίντιςες στοματικος;... ςτοματικο; ε;

Κε το ίπε τόςο χαιδεφτικα, τόςο γλικα, όςτε όχι μόνο δεν πέραςε απο το νυ τις Στέλας ι παράμικρι ιποψία, ολα χ' εχςεθαρέφτικε, χςεγελάςτικε, ςτι χαρά-τις μέςα κε ςτιν εφτιχία-τις, να πι πράμα, πυ αν τι ροτύςανε λιγάκι ςοβαρότερα, δε θα το έλεγε ποτε.

Εν το μεταχςι ο Βιολάντις ίχε ςικοθι κε τιν ίχε πλιςιάςι.

— Νε, τὔγραπςα χ' εγο διο λόγια...

Δεν έςοςε να τελιόςι.

— Ατιμι! εβριχίθι ο Παναγις Βιολάντις.

Ι μάςκα έπεςε κάτο κε το πρόςοπό-τυ φάνικε φοβερο, πανάγριο. Τα ςίνεφα τα μάβρα, πυ ίχαν πικνοθι ςτα ματόφριδα, άρχιςαν μονομιας να τοχςέβυν κεραβνυς.

Μπαμ! ένας μπάτςος δεχςια· μπαμ! άλος μπάτςος αριςτερα· έπιτα μια κλοτςια ςτιν κιλια, κε ι Στέλα κάτο, μιςι ςτο πάτομα, μιςι ςτον καναπε.

Ιταν μια ςτιγμι κατάπλιχςις, πυ δεν κυνίθικε κανις. Κε ιδίος ο Βιολάντις, θα έλεγες, τρόμαχςε για ό,τι ίχε κάμι. Επιτα ι θία Νιόνια χτίπιςε τα χέριαχ' εχςεφόνιςε βραχνα:

— Οιμε!

Σινχρόνος ι Βιολάντενα, χλομι ςαν πτόμα, ςικόθικε χ' έτρεχςε να μπι ςτι μέςι.

— Ας' τι! Ας' τι!.. μι ςιχίζεςε τόρα, Παναγί-μυ!.. Μι!..

Τα έλεγε ςιγα, πνιχτα, να μιν ακύςυν, να μιν καταλάβυν τίποτε ι άλι. Κι αφτος ο φόβος χιριάρχιςε ς'όλι τι ςκινι. Το πρότο κίνιμα τις Στέλας ίταν να διορθόςι τιν ανόμαλι θέςι, πυ τις ίχε δόςι ι πατρικι βία. Ο Παναγις ίχε κρατίςι λιγάκι τι φόρα τον μπάτςον-τυ, για

να μιν αντιχίςυν, κε ίςος γι' αφτο ίχε καταφίγι ίςτερα ςτιν κλοτςια, ςαν πιο αθόριβι. Ι Νιόνια έριχνε περίτρομα βλέματα ςτις πόρτες. Κε το πρόςοπο τις Βιολάντενας εκςέφραςε μομφι αγονιόδι, ςίςπαςι απελπιζμένι: Για τ' όνομα τυ Θευ! ςιγα! θα μας ακύςυν!..

— Τόρα θα πάο να λογαριαςτο μ' εκίνον, ίπε τέλος ο Παναγις, κε ίςτερα έχο κερο να ςε ςιγιρίςο εςένανε!

Αρπακςε το καπέλο-τυ, μυρμύριςε ακόμι μερικα, κ' εχίθικε έκςο.

Το κυδύνι τις θίρας ίταν γι' αφτον ςαν ένα ςίνθιμα. Φόρεςε αμέςος τι μάςκα-τυ κ' επροχόριςε ςτο δρόμο ίςιχος, γελαςτος, γλικις, ςα να μι ςινέβικε τίποτε.

Ι Στέλα ίχε απομίνι εκι, ςαν παράλιτι. Δεν έκλεγε γιατι δίςκολα ίχε τα δάκρια απο μικρι· ι θλίπςι-τι; ίταν πάντα κςερι, βυβι, περίφανι. Αλα τα χαραχτιριςτικά-τις ίχαν αλιοθι· κε το χρόμα τυ κρίνυ ίταν τόρα πελιδνο· κε τα μάτια-τις, απλανι, τρομαγμένα, κιτάζανε επίμονα ςτο κενο· κε τα χέρια-τις έτρεμαν, κε ςπαζμος νεβρικος κάθε τόςο τις ανιγόκλινε τα χίλι απότομα κε τις τράνταζε το ςόμα ολόκλιρο.

— Καλα ςυ έκαμε! ίπε ι Βιολάντενα, πάντα ςίμφονι με τον άντρα-τις κε αφςτιρι ςτα πεδιά-τις. Μια κε τυ έδοκες θάρος να ςυ γράπςι, έπρεπε να δίκςις το γράμα τις μάνας-ςυ. Ετςι πάνε κε γράφυνε ς' έναν κςένο νέο; Καλα ςυ έκαμε!

Ι θία Νιόνια δεν έβγαζε άχνα.

Τι ςτιγμι εκίνι άνικςε ι θίρα κ' εμπίκε ι ιπιρέτρια.

Ι Στέλα κςαφνίςτικε ςικόθικε βιαςτικα, έφερε το χέρι ςτα μαλια, ος για να τα ςιάκςι, κ' ίπε με τι ςινιθιζμένι-τις γαλίνι:

— Σίκοςε τα φλιτςάνια!

Κε ι προςπάθια αφτι τυ ιπερίφανυ πλάζματος, πυ

έπνιγε τον πόνο-τυ για να κρατίςι τι θέςι-τυ στυς ταπινυς, γέμιςε δάκρια τα μάτια τις θίας Νιόνιας.

Ιταν τα πρότα, πυ προκαλύ;ε ι πολιδάκριτι *τραγοδία.

Ο ΠΑΝΑΓΙΣ Βιολάντις έπασχε απο κοζμοφοβία παράκσενι. Ο,τι έκαμνε κε δεν έκαμνε, ίταν για τον κόζμο, — για να πι ο κόζμος καλο. Δεν τον έμελε, αν εκσέταζε κάποτε τον εαφτό-τυ κε δεν τον έβρισκε ύτε αγαθο, ύτε εφσινίδιτο, ύτε ιλικρινι· τύφτανε πος τον ίχε ο κόζμος για τέτιο. Κε ς' αφτι τιν ιδέα, γι' αφτι τιν ιπόλιπσι, ίταν ικανος να τα θισιάσι όλα, κε τι δικί-τυ εφτιχία κε τιν εφτιχία τον δικόν-τυ.

Ι φιλοδοκσία-τυ ίταν να τον τιμυν σα „χρίσιμο" άνθροπο κε να τον σέβοντε σαν καλο ικογενιάρχι. Για το δέφτερο μάλιστα φρόντιζε πολι περισότερο. Ισος — δε συ έλεγε — ιπίρχαν στον τόπο κε άλι έμπορι, κε άλι βιομίχανι σαν κι αφτον· αλα σίζιγος, αλα πατέρας, κανένας, ά, αφτο ενούσε να το καφκιέτε. Κε το σπίτι-τυ ίθελε να φένετε πάντα το καλίτερο, σοστος παράδισος αγάπις, τιμις, αρμονίας, εφτιχίας.

Το κατόρθονε με τιν ιπόκριsι κε με τι βία. Ι δικί-τυ τον εφοβύνταν σα διάβολο· ι γινέκα-τυ τον έτρεμε· ι αδελφί-τυ, ι γρια ποτε, δεν τυ έλεγε όχι· τα πεδιά-τυ αρνάκια. Κε το φόβο αφτο ο κόζμος τον ίχε για σεβαζμο κε γι' αγάπι. Αδιάφορο αν ι ικογένια αποτελίτο απο τα πλέον ετερογενι στιχία πυ μπορυν να γίνυν, αν αρμονία στο βάθος δεν ιπίρχε, κε αν για τύτο ικογενιακι

εφτιχία δεν μπορύσε να ιπάρχσι εκι μέσα. Ολι ίχαν σινιθίσι να φορυν τι μάσκα τυ πατέρα· έπιτα ίταν κε ο πλύτος πυ τα σκέπαζε όλα με τι χρισί-τυ σκόνι. Το βέβεο ίνε, ότι ο κόζμος μακάριζε το σπίτι τυ Βιολάντι, κε το νεόχτιστο εκίνο παλατάκι τις Κενύργιας Ρύγας, με τα διο στενόμακρα μπαλκόνια πέρα-πέρα εθεορίτο τόσο εφτιχιζμένο κε σεβαστο, όσο κανένα απο τα άλα, τα σοβαρα, τα παλια βενέτικα παλάτια, με τα αραχνιαζμένα-τυς ικόσιμα.

Οταν ο Παναγις Βιολάντις άνιξσε το γράμα τυ Ζαμάνυ κε ίδε περι τίνος επρόκιτο, το πρότο-τυ κίνιμα ίταν σα να ίθελε να το κρίπσι, κ' εκίταξσε τριγίρο-τυ φοβιζμένος, μι τον έβλεπαν... Ο τρόμος αφτος ξσακολύθισε να τον κατέχι ος το τέλος! Τί θα έλεγε ο κόζμος, αν μάθενε τέτιο πράμα; Τί ιπόλιπσι θα ίχε πια γι' αφτον κε για τυ σπίτι-τυ, αν ίξσερε πος ένας „παλιοτιλεγραφιτις" πίρε το θάρος να τυ γιρέπσι τιν κόρι-τυ, κε πος ι κόρι-τυ έκαμε τέτιο κίνιμα;

Κε δεν τολμύσε να το εμπιστεφτι σε κανένα, ύτε σε φίλο-τυ, ύτε σε σινκενί-τυ, ύτε σε άνθροπό-τυ. Μονάχος-τυ, νε, μονάχος-τυ θα πίγενε να έβρι τον Ζαμάνο κε να τυ τα πι τα „φιτεφτα κε δεμένα" λόγια πυ σχεδίαζε. Αφτο βέβεα ίταν το πιο σίγυρο.

Γελαστος, γλικις όπος πάντα, φάνικε το απόγεβμα στο Τιλεγραφίο, με τιν πρόφασι πος θα δόσι τιλεγράφιμα. Δεν τυ χριάστικε όμος, γιατι εκίνι τιν όρα ίσα-ίσα ο Χριστάκις κατέβενε μόνος-τυ.

— Ο, τον φίλτατον! ανέκραξσε ο Παναγις με τιν σινίθι-τυ διαχιτικότιτα· σ' εγίρεβα.

Ο νέος έγινε κατακόκινος. Παλμος χαρας κ' ελπίδας ανέβασε όλο εκίνο το έμα στο πρόσοπό-τυ· κε δεν ιπάρχι ορεότερο πράμα απο το ερίθιμα τυ μελαχρινυ.

Το ίφος τυ Βιολάντι κάτι καλο προμινύςε βέβεα, κε τον ενθάρινε.

— Ελάτε... πςιθίριςε.

— Νε, νε, να ςε χαρο, έλαβα... κε γι' αφτο ίςαίςα ίθελα να τα πύμε ι διό-μας. Μα να μι μας έβλεπε χανένας, θα ίταν καλίτερα. Τα εν ίκο μι εν δίμο, φίλε-μυ Ζαμάνε!.. Θέλις να πάο μόνος-μυ ςε κανένα παράμερο, κε νάρθις ςε λίγο να μ' έβρις;

— Δεν ίνε καλίτερα εδο; ίπε ο Χριςτάκις, ανιπόμονος.

Κε άνιχςε τι θίρα τυ ιςογίυ. Ιταν ένα δομάτιο αδιανο ολοςδιόλυ κε ςχεδον αφότιςτο. Ο Βιολάντις έριχςε βλέμα ςτιν εριμιά-τυ κ' εφάνι εφχαριςτιμένος.

— Καλα ίνε, ίπε προχορόντας.

— Νε, απάντιςε απο πίςο-τυ ο Ζαμάνος· δεν το μεταχιριζόμεθα αφτο το δομάτιο προς το παρον, κε δεν θα μπι κανένας. Επιτα, κλιδόνυμε κε τιν πόρτα... Κςέρετε, εδο θα γίνι Γραφίο Πλιροφοριον... Τόρα το ςιγιρίζυν.

— Ετςι ε; ίπε ο Βιολάντις κιτάζοντας παντυ, απο το πάτομα ος το ταβάνι.

Κε όταν κατέβαςε τα μάτια προς το νέο, πυ ςτεκόταν τόρα αντίκρι-τυ, ίχε γίνι τόςο ςοβαρος, πυ εκίνος άρχιςε να τα χάνι...

Εκαμαν πρότα μερικες ομιλίες ολοςδιόλυ αδιάφορες. Νόμιζες ότι ο Βιολάντις ζιτύςε να έβρι τα νερά-τυ. Εκςαφνα, απότομα, αλάζοντας ίφος:

— Για να ςυ πο, πεδί-μυ. Κςέρις πίος ίμε εγο;

Ο Ζαμάνος οπιςθοχόριςε ένα βίμα. Κάτι προςπάθιςε να πςιθιρίςι, αλα δεν το κατόρθοςε.

— Κςέρις πος, αν θέλο, μπορο να ςε βλάπςο πολι;

Καμια απάντιςι. Αλ' ύτε πυ περίμενε απάντιςι ο Βιολάντις· κ' εκςακολύθιςε ακράτιτος:

— Κςέρις πος φθάνι να κυνίςο το λιανό-μυ δάχτιλο κε να καταςτρέπςο, αν ίθελα, τον πατέρα-ςυ!.. Κςέρις πος μπορο να μιν αφίςο κανένα-ςας ςε χλορο κλαδι; Κςέρις — ι διό-μας ίμαςτε τόρα, — πος αν βάλο τς'ανθρόπυς-μυ να φτίςυμε μόνο ςε πνίγυνε;... Κςέρις πος μπορο να βάλο έναν άνθροπο να ςε ςακατέπςι, κ' εγο να φυμάρο το τςιγάρο-μυ ςτον Πλατίφορο;... Κςέρις πος μπορο να ςε κάμο ναν το πλερόςις αφτο πυ έκαμες;...

Δε θιμάτε ο Ζαμάνος να ίδε ςτι ζοί-τυ πρόςοπο πιο άγριο κε καταχθόνιο απο το πρόςοπο τυ γλικύτυ φίλυ με τα μάβρα μπαρμπετόνια κε τα χριςα γιαλια, τι ςτιγμι εκίνι πυ αράδιαζε τις βραχνες φοβέρες-τυ. Ιχε παγόςι· μιλια απ' το ςτόμα-τυ δεν έβγαζε κε τονε κίταζε αδιάκοπα, ςα μαγνιτιζμένος.

— Ε, μπένε! εγο δε θα ςυ κάμο τίποτα. Θα ςε ςιχορέςο κε για το γράμα πυ έςτιλες ςε με, κε για το γράμα πυ έςτιλες ςτι θιγατέρα-μυ· θα ςε ςιχορέςο για ύλο το αντζάρντο πυ πίρες, για ύλι τιν προζβολι πυ έκαμες ςτο ςπίτι-μυ! Θα ςε αφίςο ίςιχο, δε θα ςε βλάπςο ςτο υδε, ςτο παραμικρο, δε θα πο ςε κανένα τίποτα... μα... κίταχςε!.. καλα ένα πράμα θέλο κε απο ςένα, μοναχα ένα πράμα!

Ο φόβος τυ Ζαμάνυ ιποχόριςε ςε έςθιμα ανακύφιςις. Χορις να το θέλι, έκαμε ν' απλόςι τα χέρια-τυ με κίνιμα ανθρόπυ πυ παραδίνετε, κ' επςιθίριςε:

— Τί θέλετε;

Ο Παναγις πλιςίαςε, τον έπιαςε απο το φιλέτο τις ζακέτας-τυ, κε με φονι ακόμα πιο ςιγανι, αλα με προςτακτικο τόνο:

— Θα μυ δόςις, τυ ίπε, το γράμα πυ ςυ έςτιλε ι θιγατέρα-μυ!

Να βγι, να γλιτόσι απο κίνι τι δίσκολι θέσι, — άλο δε σιλογιζόταν ο Ζιμάνος. Μια απέραντι μετάνια ίχε πλιμιρίσι διαμιας τιν αδίνατι ψιχί-τυ. Κε ο διλος αποκρίθικε:

— Μετα χαρας· το έχο μάλιστα κι απάνο-μυ.

Εβγαλε το πορτοφόλι-τυ, τράβιξε απο τα βάθι-τυ το φιστικι χαρτάκι με τιν άσπρι μαργαρίτα, κε το έδοκε στον πατέρα.

Το χέρι-τυ έτρεμε.

Ο Παναγις το πίρε, το άνιξε, το κίταξε με τιν προσοχι εμπόρυ πυ εξελένχι τιν γνισιότιτα σιναλάγματος, κε αφυ βεβεόθικε ότι ίταν αφτο το γράμα τις Στέλας, το φίλαξε στιν επάνο τσέπι τυ γελεκιύ-τυ.

— Εφχαριστο, ίπε· κε με ορμέμφιτο κίνιμα, σα να τελιόσανε όλα, πισοπλάτισε κ' ετράβιξε κατα τιν πόρτα. Εκι στάθικε με το χέρι στο πόμολο, έτιμος ν'ανίξι, άφισε τα πάρθια βέλι-τυ:

— Τόρα, πεδάκι-μυ, αφτο πυ έβαλες στο νύ-συ, ναν το βγάλις, να σε χαρο! τι θεγατέρα-μυ δε συ τι δίνο, συ το λέο παστρικα, γιατι ι θεγατέρα τυ Παναγι τυ Βιολάντι δεν ίνε για το γιο τυ Ζιμάνυ. Χίλια γράματα να συ γράψι, χίλια γράματα να μυ στίλις, όλο το ίδιο τόχο... Κε κίταξε να μιν επιχιρίσις πάλι τα ίδια, γιατι, συ ίπα, έχο τρόπο να σε βάλο στι θέσι-συ... Στάσυ, θα έβγο πρότα εγο· δεν ίνε ανάνκι να ιδι κανένας πος μιλίσαμε κρίφα, ύτε θέλο να μάθι κανένας τίποτα απο αφτι τιν ιστορία. Τάκυσες; σε καθιστο ιπέφθινο! Μιλια!

Μισοάνιξε τιν πόρτα, κίταξε μιν ίνε κανις απ' έξο, κ' έφιγε σαν τον κλέφτι.

Κε ο Χριστάκις έμινε μόνος, με το χαμένο-τυ όνιρο... Δεν ίταν ανάνκι να τυ σιστίσι σιοπι ο Βιολάντις. Οχι, σε κανένα δεν ίχε σκοπο να πι τίποτα. Ο φόβος

πυ τον έπιασε, μόλις αγρίεψε ο πατέρας, ι περιφρόνισι, ι προζβολι, πυ τυ έκαναν, το διλό-τυ εκίνο κίνιμα, να δόσι πίσο το γράμα με τιν πρότι φεβέρα, — ό, για τίποτε απ' αφτα δεν μπορύσε να κοφχιθι ο νεανίσκος, κε σινιθος δε μιλύσε παρα όταν καφκιόταν. Υτε πυ θα τολμύσε να διαστρέψι τα πράματα, ύτε πυ θα τυ περνύσε ι παραμικρι ιδέα να επιμίνι. Τίποτε το ανδρικο δεν ίχε απάνο-τυ ο χαιδεμένος αφτος, κε ι πρότι δισκολία τυ παρέλιε αμέσος όλι-τυ τι δίναμι. Εστάνετε σα μια νέκροσι κάθε θέλισις, κάθε εσθίματος. Κε τι στιγμι εκίνι ενόισε ότι έπαψε πια ν' αγαπα τι Στέλα. Αλα κε μίπος τιν αγάπισε ποτε αλιθινα; μίπος ίταν ικανος ν' αγαπίσι άλον κανένα απ' τον εαφτό-τυ; Οχι· να πέκσι μόνο ζίτισε μαζί-τις, κε άμα ίδε ότι το πεγνίδι πέτιχε, ιβρε σιμφέρο ν' ακολυθίσι τιν ορέα σιμβυλι τυ φίλυ-τυ... Τόρα, δεν τυ τιν έδιναν, δεν τον ίθελαν· τελιοσε! ίταν αποφασιζμένος να καθίσι στιν ισιχία τυ, όσπυ θα τον κσεσίκονε πάλι καμια κενύργια εροτοδυλια. Αλ' αφτι τι φορα όχι γράμα στον πατέρα! Α, όλα κι όλα, μα με πατεραδες μι τον ανακατόνις! Οπια αρχοντοπύλα τον αγαπάι κε τον θέλι, ας κσεπιρτίσι να τον έβρι. Τότε, θέλοντος κε μι, ο γέρος θα σκάσι τιν πρικα κε, — να συ πο, μά το νε, — έτσι θα ίταν καλιτερα να έκανε με τι Στελα, χορις ν' ακύσι το Στέφενσον. Τί; στιν Ανκλία ίμαστε εδω;... Τόρα πάι!

Αφτα σιλογιζόταν τις πρότες ιμέρες ο Χριστάκις, κ' εστέναζε, — όταν ίταν μόνος. Επιτα έπαψε να σιλογίζετε κι αφτα...

Οταν ο Στέφενσον τονε ρότισε τί απέγινε με το γράμα, ο Χριστάκις πιρε ίφος ανθρόπυ πυ θέλι κάτι να κσομολογιθι, αλα διστάζι, κ' έπιτα, με απόφασι τάχα, ίπε:

— Να συ πο ένα πράμα; Δεν το έστιλα, καιμένε.

Τιν τελεφτέα στιγμι το μετανόισα... Ασε να περάσι ακόμα λίγος κερος, να ιδύμε πος θα πάνε τα πράματα, κε... μπορι να βάλο το γέρο-μυ να μιλίσι.

— Οοοοο! έκαμε ο Ανκλος, με τον σινιθιζμένο-τυ λαρινκόδι βριχιθμο.

Επιτα, φίλε-μυ, πρέπι να συ πο κ' ένα άλο: Ι κοπέλα δεν μυ γεμίζι το μάτι· δεν κσέρο γιατι, μα άρχισα να πσιχρένομε...

— Αυ! έκαμε ο Ανκλος· τότε να μι τιν πάρις.

Το πράμα ικονομίθικε έτσι κι ο Χριστάκις ισίχασε. Μόνο το βράδι, για κάμποσον κερο, όταν γίριζε μονάχος στο σπίτι-τυ, τον έπιανε ένας φόβος, κ' επίγενε τρεχάτος, κε κάθε τόσο κίταζε πίσο-τυ. Εφοβόταν μιν τυ έρθι άκσαφνα καμια ματσυκια.

Δεν ίκσερε καλα τον Παναγι Βιολάντι!.. δεν ίκσερε ότι άλος δεν ίχε να ιποφέρι απο αφτι τιν ιστορία, παρα ι Στέλα, αχ, ι διστιχιζμένι ι Στέλα!..

TO ΒΡΑΔΙ-βράδι, όταν ο Βιολάν-τι; γίρισε, ι ιπιρέτρια τυ ίπε ότι ι κιρία Στέλα ίταν κακοδιάθετι, στο κρεβάτι.

— Εχο εγο το γιατρικο πυ θα τιν κάμι καλα! μυρμύρισε ο Παναγις, κι ανέβικε κατ' εφθίαν στο δομάτιο τις χόρις-τυ.

Ι Στέλα ίταν κσαπλομένι με τα φορέματά-τις· λαφρια κυβέρτα τινε σκέπαζε ος τι μέσι· ίχε τα χέρια σταβρομένα πίσο απο το κεφάλι· το στίθος-τις φυσκομένο απο τυς αναστεναγμυς· ι όψι-τις κάτασπρι· τα μάτια-τις φλογερα, καρφομένα στο ταβάνι. Βιθιζμένι στιν απελπισία-τις, κσένι σε ό,τι σινέβενε γίρο, ύτε ένιοσε να κιτάκσι, όταν άνικσε απότομα ι θίρα.

— Τ' ίνε τύτα πυ μυ κάνις, μορι; φόναξε ο Παναγις έκσο φρενον· τί ντροπες ίνε τύτες πυ μὄβαλες στο κύτελό μυ;... „Ιμε δικί-συ;"! Πός έγραψες εσι τέτιο πράμα; Τίνος ίσε, μορι; Πιόνε ρότισες να συ πι τίνος ίσε; Με πιό δικέομα δόθικες στον κσένο άνθροπο; Πιός συ ίπε πος ορίζις τον εαφτό-συ; Πός συ πέρασε απο το νυ, πός μπορις να δόσις κε το νίχι-συ, χορις να θέλο εγο;... Δε μιλις, μορι;... Ε, τί ίνε τύτα;

Κ' έβαλε μπρος στα μάτια τις Στέλας το φιστικι χαρτι με τιν άσπρι μαργαρίτα.

Σπαζμος αδίνατος ταραχσε για μια ςτιγμι το ςόμα τις χόρις· αλα δεν τιν χςίπνιςε ολότελα απο το λίθαργό-τις· τα μάτια αχίνιτα, το ςτόμα βυβο.

Κε ιπε ο Παναγις, άφριςε, γάβγιςε, βριχίθιχε. Κε όςο έλεγε, τόςο θίμονε· χε τόρα ςχυντύςε, τράνταζε τι Στέλα, χ' επλιςίαζε το ςτομα-τυ ςτ' αφτι-τις, χ' έτριχςε τα δόντια-τυ, χ' εγύρλονε τα άγρια μάτια-τυ, χε ι φονί-τυ εβγενε τρεμυλιαςτι χε βραχνι ςαν λιςαςμένυ:

— Σχίλα! ςχίλα!.. δε μιλις μορι; ε!

Αφτι ι ςιοπι, αφτι ι απάθια, τον έχαμε ςτο τέλος έχςαλο. Αδραχςε άχςαφνα τι Στέλα απο τυς χαρπυς με τα ςιδερένια-τυ χέρια, χε τιν ςίχοςε ςαν άπςιχο όνχο, χε τιν νχρέμιςε χάτο απο το χρεβάτι.

— Μάνα-μυ! φόναχςε χίνι· χε τα μάτια-τις ρίχςανε μιαν αςτραπι τρόμυ· χε με το ένα χέρι αχυμπιζμένο ςτο πάτομα, έχαμπςε το άλο χε το έφερε ςτο πρόςοπό-τις μπρος ςαν αςπίδα.

Το ορμέμφιτο χίνιμα χςίπνιςε όλι τιν χαχία τυ Παναγι. Κ' εχίθιχε πάνο-τις, χε τιν άρπαχςε απο το λεμο, χε τις τον έςφιχςε να τιν πνίχςι· χ' επιτα τιν άρχιςε ςτις γροθιες, χε τινε χτιπύςε όπυ έφτανε, ςτυς όμυς, ςτο χεφάλι, χε τινε χτιπύςε αλίπιτα, με λίςα, να τιν τελιόςι, να τιν χςεχάμι, όπος μόνο ένας πατέρας μπορι να χτιπα τιν χόρι-τυ... Κε ςα να τονε μεθύςε περιςότερο χάθε χτίπιμα, ςα να τον εφρένιαζε ι αντίςταςι τις ςτέρεις ςάρχας, — γιατι άλι δεν εχαμνε ι χαχομίρα εχίνι, — ο δαρμός-τυ δε φενόταν να έχι τελιομο, χε ι φιςιχι εχςάντλιςι, πυ μόνι θα τον ςταματύςε, αργύςε αχόμι πολι.

Αλα νά, ανίγι έχςαφνα ι θίρα χε μπένι ι Βιολάντενα, — ι Βιολάντενα με τα μάτια περίτρομα, χε τα χέρια δεμένα, χε τα χίλι ςφιχτα, όλι μια άφονι μομφι χε ιχεςια.

Τότε ο Παναγις άφιςε το θίμα-τυ, σίκοςε το γράμα που ίταν πεζμένο ςτο πάτομα, το άπλοςε ςτιν παλάμι-τυ κε το κόλιςε ςτα μύτρα τις γινέκας-τυ.

— Νά, μορι, άνιχςε τα ςτραβά-ςυ να ιδις τί θιγατέρα έχυμε. Διάβαςε, διάβαςε ντε!.. Ελα! μι μυ πις γιατί τιν έδιρα, γιατι μά το ςταβρο, θα ςε ςκοτόςο κε ςένανε!

— Μα ίταν άροςτι, καιμένε Παναγι, πςιθίριςε ι Βιολάντενα, ςιγα, ςα να μιν ίθελε να τιν ακύςι ι Στέλα· κ' επροςπάθιςε να κςεκολίςι το χέρι τυ ανδρός-τις κε να ρίκςι μια ματια ςτο ςόμα τυ ενκλίματος.

— Κε τί με νιάζι εμένανε; φόναχςε ο Παναγις ςχομαχόντας. Ν'αροςτίςι κε να πεθάνι, να πάι ςτο διάολο, αφτο παρακαλο το Θεό-μυ. Νε, να πεθάνι! Αφτο κε μόνο μπορι να τι ςόςι απο τιν ατιμία-τις κε απο τιν ντροπί-τις! Κοπέλα που αποδιαντράπικε να γράπςι ς' ένα κςένο „ίμε δικί-ςυ", δεν μπορι άλο να ζίςι ςτο ςπίτι-μυ. Κε αν δεν πεθάνι μοναχί-τις, θα τιν κςεκάμο εγο, με τα χέρια-μυ.

Τυ κάκυ ι Βιολάντενα τυ ένεβε παρεκαλεςτι να πάφςι τα βαρια αφτα λόγια· τίποτα δεν μπορύςε να τον ςταματίςι.

— Μα ςόπα! φόναχςε επι τέλυς ι γινέκα· θα ς' ακύςυν ι κςένι άνθροπι, θα ς' ακύςι ι δύλα... Ελα, πάμε απο εδο, μι ςιχίζεςε τόρα...

Κε ίςιχα τράβιχςε έκςο τον Παναγι, χορις μεγάλι αντίςταςι· γιατι ι ιπόμνιςι εκίνι, το ςκιάχτρο τυ κόζμυ, τον έκαμε άκςαφνα πιθίνιο. Κε ι θίρα έκλιςε· κε ι Στέλα έμινε μονάχι-τις, πεζμένι εκι-κάτο, ςτο λινο χαλι, πυ ίτανε μπρος ςτο κρεβάτι.

Ιχε χομένο το κεφάλι ανάμεςα ςτιν κυλύρα τον μπράτςον-τις. Δεν φένονταν παρα τα μάβρα μαλιά-τις, χιμένα, ακατάςτατα, ςαν κίματα μάβρις

τρικιμίας πυ άκςαφνα σταματίςανε. Κ' εδονκύςε.

. . . Ι άγριες αφτες σκινες επαναλαβενόντανε καθιμερινα στο σπίτι τυ Βιολάντι. Το νεόχτιστο παλατάκι με την εβδέμονα όπςι ίχε καταντίςι κόλαςι. Ι Στέλα, κλιςμένι επάνο στο δομάτιό-τις, το περιςότερο μέρος τις ιμέρας πεςμένι στο κρεβάτι, κε το περιςότερο μέρος τις νίχτας ορθι, — χλομι, αδίνατι, μολοπιςμένι, αλα τυς φοβερότερυς σπαραγμυς, τι μεγαλίτερι οδίνι κι απελπιςία έχοντας κριμένα βαθια στιν πςιχι, — ι Στέλα ι εροτεμένι μαρτιρύςε...

Δεν έκλεγε, δεν μιλύςε, δεν παραπονιόταν· ύτε δέκα λέκςις την ιμέρα δεν έβγεναν απο τα μαραμένα-τις χίλι· την ίχε πιάςι σαν πίςμα, σαν αφαςία, κε ι περιφάνια-τις έκανε το μαρτίριό-τις σιοπιλο, βαθι, φοβερο. Επιτα δεν έβλεπε κε κανένα. Μια στιγμι μόνο ανέβενε ι μιτέρατις ί ι θία-τις Νιόνια, για να τις φέρι λίγο φαγι. Ι Κατίνα κε ι Νένε, ι μικρες, δεν έμπεναν ποτε μέςα, γιατι τυς ίπαν πος ι Στέλα ίχε αρόςτια κολιτικι· κε την καλιμερίςανε απέκςο.

Ο Ντάντις, ο αδελφός-τις, τα ίχε μάθι κι αφτος, — τυ τα ίπε ο ίδιος ο Βιολάντις για να έχι το νύτυ, — κε δε ςίγονε καθόλυ, γιατι, αν την έβλεπε μπρόςτυ, ορκιςόταν «θα την έςκιζε σα σαρδέλα». Κε ι Στέλα όλο τον κερο έμενε μόνι. Τυς έδιοχνε: «Αφίςτε με... δε θέλο κανένα». Μόνο στο γέρο δεν τολμύςε να πι τέτιο λόγο. Αφτος έμπενε σιχνα, πάντα άγριος, θιρίο μονάχο, με το γράμα στο χέρι, για να τις θιμίςι την ατιμία-τις, για να τις δίχνι το έςχος-τις, κε την έβριςε με τα χιρότερα λόγια, κε απάνο στον ενθυσιαςμό-τυ, στο τέλος, τινε χτιπύςε, πότε λίγο, πότε πολι, ανάλογα με το

γύστο πυ ίχε, ανάλογα με τις διαθέσις πυ τυ προχαλύσε το ίφος τις Στέλας. Οποτε τυ φενόταν σαν ταπινι, σα μετανοιμένι, ο θιμός-τυ κάπος παράλιε· αλα όποτε τιν έβλεπε αδισόπιτι κε ασινχίνιτι, λισύσε.

Μια μέρα, ο Νταντις, άκσιος μιμιτις τυ πατέρατυ μπίκε κι αφτος να τις κάμι επίσκεπσι. Ιταν δε ο Νταντις νεανίας ος ίκοσι χρονον, ασχιμομύρις, μαβροκίτρινος, με πρόιμο μυστάκι, με ζοιρα κινίματα, με φορεσια επιμελιμένι κε γιομάτι στολίδια, — σοστι γελιογραφία τυ γέρυ Βιολάντι, πυ τον ίχαν όλι για ομορφάνθροπο. Ιχε τιποτένια διανοιτικι ανάπτιχσι, ταπινες ιδέες κε ένα σορο προλίπσις. Αντιπαθιτικότερο πράμα απο το στενό-τυ μετοπάκι κε απο τα κίτρινα μιτερα δόντια-τυ, δεν μπορύσε να ιδι κανις.

Ι θίρα έτιχε ανιχτι κε ο Νταντις στάθικε στο κατόφλι. Ι Στέλα στέναζε στο διβανάκι.

— Ετσι έ; τις φόναχσε· έτσι έ;... ετύτα μας κάνις τόρα εσι!

Ι Στέλα μιλια.

— Δεν ακυς τί συ λέο; ίπε ο Νταντις, προχορόντας μερικα βίματα· εγο ίμε!

— Για κσεφορτόσυ-με, αποκρίθικε με περιφρόνισι Στέλα.

Ιχε σινιθίσι ν' αποπέρνι πάντα τον αδελφό-τις, σα μεγαλίτερι, κε χορις να θέλι ο Νταντις τινε σεβόταν κε στο τέλος ιποχορύσε. Αλα τόρα τα πράματα άλαχσαν. το κίνιμα τις Στέλας τινε ταπίνοσε μπρός-τυ, τιν εχσεφτέλισε· δεν ίταν πια ι μεγαλίτερι αδελφι, με τα δικεόματά-τις· ίταν μια φτέχτρα, πυ επιβυλέφτικε τιν ιπόλιπσι τον ανδρον, τιν τιμι τυ σπιτιυ. Κε ο Νταντις ίταν άντρας. Νά περίσταςι για να εκδικιθι τα προτοτόκια, για να εκσασκίσι τιν κακία-τυ.

— Εμένα ίπες τέτιο λόγο, μορι; ρότισε γυρλόνοντας τα μάτια κε προχορόντας ακόμι λίγα βίματα.

— Εσένα, αποκρίθικε κσερα ι Στέλα.

Ο Νταντις κσεςτόμισε τις χιδέες βρισιες, πυ τυ ίχε μάθι ςτιν εντέλια ο πατέρας-τυ. Κε ο τόνος έμιαζε τόσο, όςτε ένα πικρο χαμόγελο φάνικε ςτα χίλι τις Στέλας, κ' επςιθίρισε:

— Απο πύςε κλοναράκι, απο κίνο το δενδράκι...

Αφτο το άκυγε κάποτε απο τι Βιολάντενα κε ίκσερε ότι κανένα άλο πράγμα δε φύρκιζε τόσο τον αδελφό-τις.

— Τί ίπες;! βριχίθικε ο μικρος Βιολάντις· κ' εςίκοςε το χέρι-τυ.

Ι Στέλα πρότινε τα δικά-τις να φιλαχθι, αλα με τόσο ορμι, όςτε τονε ςκύντικε. Αλο δεν ίθελε ο Νταντις για να χτιπίςι...

Κε ι αρχι έγινε.

Ο νεανίας θραςίνθικε περιςότερο έπιτα, πυ άκυςε τον πατέρα-τυ να επιδοκιμάζι το κίνιμά-τυ. Κε απο τιν ιμέρα εκίνι, δεν άφινε εφκερία χορις να βρίςι κε να χτιπίςι τι Στέλα. Κε λίγο κατ' ολίγο ι μανία-τυ, ι αγριότι-τυ μεγαλόνανε. Στιν αρχι, ι Στέλα έφερνε αντίςταςι· αλα ίςτερα παραδόθικε· ςτο τέλος δερνότανε κε απ' τον αδελφό-τις όπος κι απ' τον πατέρα-τις, με τιν ίδια ιποταγι, με τιν ίδια βυβι ενκαρτέριςι. Κ' ι δίμιί-τις έγιναν δίο τόρα.

Σκλιρότερος, πολι ςκλιρότερος ίταν ο Νταντις. Ισος γιατι ίταν φίςι πιο κακος απο τον πατέρα-τυ, ίςος κε γιατι ίταν αφτος α δ ε λ φ ο ς. Στα βάθι τις πςιχις τυ Παναγι Βιολάντι κςιπνύςε απο αταβιζμο το έςθιμα τυ αρχέυ πατέρα, πυ ίχε τιν κόρι-τυ κτίμα, κε μπορύςε να τιν πυλίςι κε να οφελιθι. Αλα ςτυ αδελφυ τιν πςιχι, ο ίδιος αταβιζμος κςιπνύςε έςθιμα διαφορετικο.

Αλι φορα ι αδελφί-τυ ίταν ι φιςικι ερομένι-τυ, ι πρότι-τυ γινέκα· αφτος ίχε το δικέομα να τιν καρποθι αλιότικα, να τιν απολάπςι. Κε μυ φένετε, ότι ι ςκλιρότι τον αδελφον στο ζίτιμα τις τιμις, δεν ίνε κατα βάθος παρα ζιλοτιπία αγνόριςτι, μεταμφιεζμένι· κε ότι τα διςτιχιζμένα πλάζματα γίνοντε, χορις να το καταλαβένυν, τόςι Οθέλι, πυ ςκοτόνυν Κάςιυς κε πνίγυν Διζδεμόνες.

Γι' αφτο τòρα κ' ο Νταντις, στιν πρότι-τυ παραφορα, φοβέριςε „να κςεκάμι εκίνον τον άτιμο Ζαμάνο", (κε ίςος θα έκανε κανένα κίνιμα, αν δεν τονε ςιμβόλεβε ο Παναγις), κε γι' αφτο βαςάνιζε τιν αδελφί-τυ ςκλιρότερ' απο τον πατέρα-τυ, κε το μίςος-τυ γι' αφτιν ίταν κάτι αχόρταγο κε ατελίοτο.

Κε ι Στέλα, κλιζμένι στο δομàτιό-τις, μαρτιρύςε. Ελιονε ςαν το κερι απο τι ζέςτι, χορις φλόγα, χορις καπνο. Μόνο κάθε τόςο πςιθίριζε: Αχ, πάι... πàι.. δε με χοράι άλο το ςπίτι τυ πατέρα-μυ!..

Μια μέρα, ι Κατίνα κε ι Νένε, κςεγελάςανε τι ντάντα κε, φοβιζμένες, ςιγα-ςιγα, μιςοανίκςανε τιν απαγορεμένι θίρα.

Ι Στέλα ίταν στο κρεβάτι, με τα μάτια κλιςτα, αποκαρομένι. Κε ίταν αγνόριςτι. Σα να ίχε μικρίνι το πρόςοπό-τις, κε ςα να ίχαν φυντòςι τα μάβρα μαλιάτις. Το χρόμα-τις κςέθορο, τα μάτια-τις βαθυλομένα, μελανα απο κάτο, ι άκρι τις μίτις-τις κìτρινι κε γιαλιςτερι. Κε τί àλο ίθελε για να μαραθι ένας κρίνος;

— Παναγία-μυ! Πος έχι γίνι... ίπε, κιτάζοντας με πεδικι περιέργια ι Κατίνα.

Τα ματάκια τις Νένες άνικςαν τρομαγμένα. Λίπι βαθια ζογραφίςτικε στο πρόςοπο τις μικρύλας κε το στοματάκι-τις ςιγοτράβλιςε:

— Αχ! θα πεθάνι, Κατίνα-μυ, θα πεθάνι...

Ι ΠΡΟΦΙΛΑΚΣΙ που έπερναν για να μι μάθι τίποτε ο κόζμος, εχίνος ο φόβος που ίχαν πάντα να μι τυς φίγι κανένας λόγος μπρος στυς κσένυς, να μιν αχύσυν ι ιπιρέτες χε ι γίτονες καμια ςχινι, να μι μάθι κανις την αλίθια, — έδιναν διο φορες τιν όπςι ενκλίματος στο ένκλιμα που ετελίτο ςιγα·ςιγα στο ςπίτι τυ Βιολάντι.

Ι Στέλα λιπον ίταν άροςτι. Για τυς φίλυς, για τον κόζμο, ι αρόςτια ίταν ελαφρι, ασίμαντι, — ά, μιν ανιςιχίτε!.. — Για τις μικρες αδελφες, ι αρόςτια ίταν κολιτικι χε δεν έπρεπε να έχυν ςινκινονία. — Κε μίπως πιέματα; έλεγε ιδιετέρως στι γινέκα-τυ ο Παναγις άβριο κι αφτες θα μας έκαναν τα ίδια. — Ι ιπιρέτες δεν ανέβεναν εκι πάνο, ποτε· τυς αναπλίρονε ι θία Νιόνια. Ι ικογένια φενόταν ςιχνα στα χέντρα χε ίχε πάντα το ίδιο γελαςτο κ' εφτιχιζμένο ίφος, τιν ίδια απατιλι όπςι αγάπις χε αρμονίας. Κανις δεν έμαθε, κανις δεν ιποπτέφτιχε τίποτε. Ι νεολέα πςιθίριζε ότι ι Στέλα «εχίταζε» το Χριςτάχι, αλα τίποτε περιςότερο· τόρα μάλιστα, που ο Χριςτάκις άρχιςε να „κιτάζι“ άλι, λιζμονίθικε χε το γράμα-τις. Ο Παναγις Βιολάντις μπορύςε να δέχετε χε ςινχαριτίρια για τι φρόνιςι που έδιχςε ςε μια τόσο δίςκολι περίςταςι. Ι ιπόλιπςι δεν πιράχτικε.

Κι όλι μέσα στο ςπίτι ςίμφονι: Ο Νταντις... τον

ίδαμε! Ι Βιολάντενα, σινιθιζμένι πάντα να ιπακύ: τιφλα τον άνδρα-τις, αναγνόριζε κε τόρα όλο-τυ το δίκιο, αν κε προσπαθύσε κάποτε να εμποδίζι τις σκινες, «για να μι σιχίζετε ο Παναγις»· ποτε όμος δεν έδοσε θάρος στι θιγατέρα-τις, ποτε δεν τινε παριγόρισε, ποτε δεν τις έδικσε ότι σιχορνύσε αφτι το κίνιμά-τις. Ι θία Νιόνια έκλεγε πικρα όταν ίταν μόνι, κίταζε με θλίψι κ' περιπιόταν με σιμπάθια τι Στέλα, αλα στον αδελφότις δεν τόλμισε να κάμι παράπονο. Υτε καλα, ύτε κακα. Κάποτε ο Παναγις τιν άκυσε να γλικομιλι τις Στέλας κε τινε φοβέρισε άσχιμα:

— Για να συ πο! Το κσέρις πυ σε διόχνο; Αντιπολίτεψι στο σπίτι-μυ δε θέλο! Ο,τι κάνο εγο, εκίνο κάνυν όλι. Ακυς εκι πυ θα τιν καλοπιάνις... Αφτο μας έλιπε!

Κ' ι Νιόνια φοβίθικε να γλικομιλίσι πια τις Στέλας.

Ετσι ο Παναγις τιρανύσε ανεκσέλενκτος, απόλιτος τρομοκράτις. Κανις, κανις δε βρισκόταν να τυ πι: «Μα επι τέλυς τί συ έκαμε αφτο το πλάζμα πυ θέλις να το πεθάνις;» Καμία διαμαρτιρία, καμία απόπιρα για σιζίτισι. Βρίκες κι άνθροπο για να λογικεφτι! Τυ έφτανε το γράμα πυ ίχε στιν τσέπι-τυ· μπορύσες να τυ αποδίκσις εσι πός δε γράφικε, πός δε στάλθικε απο τιν κόρι-τυ αφτο το γράμα;... Να το τιμορίσι· άλο δεν ίθελε, άλο δε ρωτύσε. Κε γι' αφτον, άνθροπο στενοκέφαλο, χομένο στις προλίψις, αναθρεμένο—με τις παραδόσις τον παλεον εκίνον αρχόντον, πυ στον τόπο-τυ άλοτε, σε χρόνυς σκοτινυς, βαρβάρυς, βασανίζανε, φιλακίζανε, σκοτόσανε ί θάψανε ζοντανες, για παρόμιυς λόγυς, τις θιγατέρες-τυς, γι' αφτον, λέγο, το ένκλιμα τις Στέλας ίταν άκσιο θανάτυ.

— Μακάρι να πέθενε! Ετσι θα σιχάζαμε μια για πάντα.

Ο Ντάντις όμος δεν άφισε το πράμα ος εδο. Ι σκλιρότι-τυ τον έπροχσε να ραδιυργίσι, να δίκσι πσέφτιχι καλοσίνι· κε μια μέρα μπίκε στο κλυδι του Βιολάντι, — το θιμάστε αφτο το κλυδι, — κε του ίπε με πονιρια πεδιυ κε με σοδαρότιτα γέρυ:

— Πατέρα, μυ φένετε, πος ι Στέλα μετανόισε. Για να ιδύμε, γιατι εφτύνι-εφτυ ι δυλια δε μ'αρέσι. Φοβάμε μίπος ιποπσιάστικε ο κόζμος τίποτα, κε τότες χαθίκαμε. Για να ιδύμε... Μπορι να μι επιμένι πια για κίνο τον παλιάνθροπο, κι αν τιν καλοπιάσυμε, μπορι να θελίσι να πάρι κανέναν άλο, — έ; κερός-τις ίνε, — κ' έτσι το πράμα να διορθοθι με ισιχία. Δε με γνιάζι για κίνι, με γνιάζι για μας, για το σπίτι-μας.

— Εχις δίκιο, αποκρίθικε ο Παναγις, κε α ν τ ζ ι θα βάλο τι μάνα-συ να τιν κσετάκσι.

Ο, ίκσερε πολι καλα ο Ντάντις το χαραχτίρα τις αδελφίς-τυ· ίκσερε ότι δε μετανόισε, κάθε άλο! κε ότι ένα τέτιο διάβιμα θα χιροτέρεδε μόνο τι θέσι-τις.

Κε ι Βιολάντενα, κατα παρανκελία τυ αντρός-τις, ανέδικε πάνο να τις μιλίσι.

Ιταν παραμονες τις Παναγίας. Μεθάβριο το σπίτι ίχε διπλογιορτι. — Μαρία έλεγαν τι Βιολάντενα, — κε τί καλα αν μπορύσε να γίνι καμια ικονομία, να έλθι ι σιμφιλίοσι, να κατεδι κε ι Στέλα, να καθίσι στο τραπέζι να φανι στον κόζμο...

— Ιλθα να συ πο διο λόγια, τις ίπε ι Βιολάντενα χαρύμενι.

Ι Στέλα, καθος κρατύσε το μέτοπο με τα διο χέρια, σίκοσε τα μάτια κ' εκίτακσε τι μιτέρα-τις έκπλιχτι. Δεν ίταν σινιθισμένι σε τέτιο ίφος.

— Ακυς;

— Τί ίνε;

Με λίγα λόγια ι Βιολάντενα διατίποσε τιν πρόταςί-τις: Να πέςι στα πόδια τυ πατέρα-τις κε να τυ γιρέπςι ςιχόρεςι· να τυ πι πος μετανόιςε για το κίνιμάτις· να τυ ιποςχεθι πος στο εκςις δε θα έκανε τίποτα χορις το θέλιμά-τυ· να τον βεβεόςι πος έπαπςε πια να ςιλογίζετε το Χριςτάκι· κ' εκίνος ίταν πρόθιμος να τι ςιχορέςι κε μέρα πυ κςιμέρονε μεθάβριο, να τι δεχτι στιν ανκαλιά-τυ, κε γρίγορα να φροντίςι να τιν παντρέπςι, όπος τις έπρεπε, μ' ένα νέο καλο κε άκςιο... αμι τί;

Ι Στέλα τιν άκυςε χορις να τιν διακόπςι, με το ίδιο ίφος πυ έπερνε κε όταν τινε χτιπύςανε. Επιτα κατέβαςε τα χέρια απο το κεφάλι, κίτακςε τι μιτέρα-τις κατάματα, κε με όλι τιν ιρεμία, με όλι τι γαλίνι τις ςταθερότιτας, πρόφερε:

— Οχι!

Ι Βιολάντενα τινάχτικε τρομαγμένι, έπλεκςε τα χέρια κε με φονι ιπάκυι, ςε τόνο μορφις ιπέρτατις, το κςαναίπε.

— Οχι;!

— Οχι! ίπε ι Στέλα· κε τι φορα αφτι ένα κίμα τάρακςε τιν πρότι γαλίνι κε ι άρνιςι βγίκε απο τα χίλι-τις με πίζμα μαζι κε περιφρόνιςι.

— Μα, πεδί-μυ ςιλογίζεςε τί λες; ςιλογίζεςε τί κάνις; ρότιςε ι Βιολάντενα· κ' εγίριςε πίςο-τις, κ' έκλιςε απο φόβο τι θίρα.

— Οχι! ίπε ι Στέλα κε εκ τρίτυ κε τόρα ίταν ολόκλιρι τρικιμία αγανάχτιςις κε μαζι με τι φονι ςικόθικε κε αφτι ορθι, πςιλι, αγέροχι.

Κ' εμίλιςε:

— Οχι, χίλες φορες όχι! Ο,τι έκαμα ίταν κακο, το κςέρο. Μα το έκαμα τόρα. Τυ έγραπςα «ίμε δικίςυ» κε θα ίμε για πάντα. Νε, να πέςο στα πόδια τυ

πατέρα-μυ, κε να τυ φιλίσο τα χέρια, κε να τυ γυρέψο σιχόρεσι για αφτο πυ έκαμα, έτσι χορις να θέλο, σε μια στιγμι τρέλας, αδιναμίας... Μα να με σιχορέσι κ' εκίνος κε να μυ δόσι το Χριστάκι... Α, μι συ κακοφένετε κε σόπα! Καλος-κακος, αφτος ίνε τόρα για μένα. Ακύστικα μαζί-τυ, κε αφτο μυ φτάνι. Επιτα, τί σας μέλι εσας; Εγο θα ίμε εφτιχιζμένι, εμένα μ'αρέσι. Πος ίνε φτοχος; Πφ! βλέπο τί εφτιχία πυ έχετε ι πλύσιι στα σπίτια-σας...Επι τέλυς αλιότικα δε γίνετε· άλον εγο δεν πέρνο.

— Μα ορίζις εσι τον εαφτό-συ; πρόλαβε να ροτίσι ι Βιολάντενα.

— Τον ορίζο!

— Οχι, ο πατέρας-συ σε ορίζι· ο πατέρας-συ ορίζι κε μένα, κε το Νταντι, κε τι Νιόνια κε όλυς!

— Δεν κσέρο για σας, μα εμένα δε με ορίζι. Εγο, εγο ορίζο τον εαφτό-μυ· νά, κίταξε, τον ορίζο!.. τον ορίζο!..

Κ' έκαμψε το δάχτιλό-τις, κε το δάγκασε στον κόμπο με λίσα, καθος μιλύσε. Κε ο πόνος έδοσε στιν φονί-τις κάτι το άπιρα τραγικο· κε ι Βιολάντενα, κε αφτι ακόμι, εστάνθικε ότι ίταν μεγάλι ι στιγμι εκίνι.

— Τί θέλις να πις μ' αφτο; ρότισε με τρόμο.

— Νά! ότι τον εαφτό-μυ τον κάνο ό,τι θέλο... Μπορο να κόψο τόρα το χέρι-μυ κε να το πετάκσο απο το παράθιρο; Ε, ορίζο τον εαφτό-μυ. Ο πατέρας-μυ τίποτα δεν μπορι να κάμι. Πος θα με δίρι; θα με κλίσι; πος θα με σκοτόσι; Τί με τύτο; Πάλι εγο κάνο ό,τι θέλο — τον εαφτό-μυ — κε σα δε θέλο εγο, άλον άνθροπο δεν πέρνο. Οχι· ποτε δε θα με δόσι σε όπιον θέλι εκίνος. Σας το λέο για να το κσέρετε μια για πάντα, γιατι δε θα το κσαναπο: Ιτε το Χριστάκι ίτε κανένα. Εγο ίμε ι Στέλα τυ Βιολάντι.

Κ' εχτίπισε το στίθος-τις το πλατι με δίναμι, κι απο τα μάτια-τις τα αδάκριτα ετοχσέφθικε άγρια αστραπι. Ο, ίταν ορέα τι στιγμι εκίνι! Το πάθος τις γρομάτισε, τις ζοογόνισε το κατάλεφχο πρόσοπο· τα πέταλα τυ κρίνυ πίραν ένα ρόδινο χρόμα αδίνατο· ίχνος κακοπάθιας δε φενόταν πια κε, για μια στιγμι, ι κόρι έλαμπσε με τιν πρότι-τις ομορφια τιν περίφανι, με τιν πρότι ιγία κε ζοι.

Ι Βιολάντενα ανανκάστικε να χαμιλόσι το κεφάλι. Εβλεπε άκσαφνα μπρός-τις μια δίναμι νέα, πυ δεν τιν ίκσερε, πυ δεν τιν φανταζότανε ος τόρα. Αλιθια, αφτι ίταν ι Στέλα του Βιολάντι, ι κόρι του πατέρα-τις.

— Κατάλαβα, πσιθίρισε με λίπι· μα δε σιλογίζεσε, διστιχιζμένι, τί θα πάθις, αν ακύσι τέτιο πράμα ο πατέρας-συ;

— Δεν τον φοβάμε! φόνακσε ι Στέλα· κε τί θα μυ κάμι; θα με σκοτόσι... ίνε άλο; Ε, δε με μέλι, συ ίπα. Εγο δε γιρέβο να ζίσο, παρα να ζίσο εφτιχιζμένι. Αν δε μπορο, καλίτερα να με σκοτόσι... Καλίτερα να πεθάνο... Στάσυ να συ πο· αν δεν έγραφα εκίνο το γράμα, δε θα μ'έγνιαζε· μα τόρα πυ το έγραπσα, θα κάμο ό,τι μπορο για να σόσο τιν ιπόλιπσί-μυ. Θα μυ τι σόσι ο γάμος; θα μυ τι σόσι ο θάνατος; Μυ ίνε αδιάφορο. Ιδες αν άνικσα το στόμα-μυ να παραπονεθο ποτε για τα βασανιστίρια πυ μυ κάνετε τοσον κερο...

— Καλε, τίνος τα λες αφτα τα παραμίθια; ίπε ι Βιολάντενα με μορφαζμο ανιπομονισίας. Κε τί πος έγραπσες ένα γράμα, πυ το κάτο-κάτο το πίραμε πίσο;... Εγο να συ πο τί ίνε: ίνε... πυ αγαπας το Χριστάκι.

Ι Στέλα κλονίστικε απο παλμο δινατο. Στιν αρχι τις ίρθε να το αρνιθι, να το κρίπσι. Οχι, δεν ίταν αφτος ο λόγος... Αλα έπιτα σιλογίστικε, ότι μια πυ

άρχιςε, έπρεπε να τα πι όλα· κε ςα να το ίκςερε πος ίταν ι τελεφτέα φορα πυ θα μιλύςε, άντλιςε διαμιας όςο θάρος ιπίρχε ςτα βάθι τις παρθενικίς-τις πςιχις, κε ίπε:

— Νέ, τον αγαπο. Αν δεν τον αγαπύςα, δε θα τυ έδινα ακρόαςι· αν δεν τον αγαπύςα, δε θα μ' έγνιαζε για το γράμα, — ύτε ι πρότι ίμε ύτε ι ίςτερι, — δε θα επίμενα ολοςδιόλυ κε θα έπερνα όπιον ίθελε ο πατέρας-μυ. Μα τον αγαπο, κε θα κάμο ό,τι μπορέςο για να τον πάρο.

— Βγάλτο αφτο απο το νύ-ςυ, γιατι ο πατέρας-ςυ δεν τ' ακύι! ίπε ι Βιολάντενα.

— Πιός το κςέρι!.. Μπορι ςτο τέλος να με λιπιθι κε να ιδι το ςοςτο. Εχυμε τόςα παραδίγματα!

— Α! τέτιες ελπίδες έχις; ό, κακομίρα, κακομίρα! δεν τον κςέρις τον πατέρα-ςυ!

— Μπορι· μα εμένα δε με χοράι άλο ετύτο το ςπίτι.

Διαμιας ι Στέλα έγινε μελανχολικι. Κάθιςε πάλι ςτο διβανάκι κε με φονι περίλιπι, ςα να μιλύςε μονάχιτις, κςακολύθιςε:

— Οχι! δε με χοράι το ςπίτι... ςε κάθε χτίπιμα πυ μυ δίνυν, ακύο μέςα-μυ ςα μια φονι να μυ λέι: „Φίγε! Φίγε!..“

Ι Βιολάντενα όρμιςε έκςο φρενον, με τα χέρια ςικομένα, με τα μάτια άγρια.

— Τί ίπες; φόνακςε· να φίγις; ό, ςιφορά-μυ κε μαβρίλα-μυ!.. να φίγις;!

— Δεν ίπα τέτιο πράμα! ίπε ι Στέλα με περιφρόνιςι. Σις μυ το λέτε με τον τρόπο-ςας.

— Οχι, το ίπες! αντίπε ι Βιολάντενα· ίπες πος θα φίγις! κε για κίτακςε καλα, γιατι εγο δεν...

Ο θιμος έπνικςε τι φονί-τις. Κ' έβλεπε τριγίρο-

τις, σα να ζιτύσε ν' αρπάχσι τίποτα για να χτιπίσι τι Στέλα.

Ο τρόπος αφτος ανέβασε στιν επιφάνια όλο το πίζμα τις χόρις. Οχι, δεν το ίπε! Τις έβαζαν στο στόμα λόγο πυ δεν ίπε. Το σιλογίστικε, πέρασε κι αφτο απο το νύ-τις, αλα όχι, δεν το ίχε αποφασίσι. Κε ίσος δεν θα το έκανε ποτε, όσο σκλιρα κε αν τιν τιρανύσαν, γιατι ίταν ι Στέλα τυ Βιολάντι κε ίχε τιν περιφάνια-τις, κε θα προτιμύσε να πεθάνι παρα ν' ακύστι πος κσεπόρτισε. Αλ' αφυ ίταν έτσι, αφυ ίθελαν με το στανιο να τιν πίσυν πος το ίπε, καλα λιπον, να ιδυν!

— Νέ, το ίπα! φόναχσε δινατότερα απο τι μιτέρα-τις. Το ίπα κε θα το κάμο.

Μιλύσε με όλο το απεγνοζμένο θάρος ανθρόπυ πυ αφτοχτονι. Ι Βιολάντενα τα έχασε· ο θιμός-τις κόπικε, τα γόνατά-τις λίθικαν, κ' έπεσε σε μια καρέκλα, όνκος αδρανις. Αλα ίταν μια στιγμι μόνο αδιναμίας. Αμέσος σικόθικε κε, κεραβνοβολόντας τι Στέλα με το βλέμα, κσεστόμισε σε μια βάναφσι φράσι όλι τιν εντίποσι πυ τις έκανε το κσαφνικο κσίπνιμα τις δινατις εκίνις πσιχις, πυ τιν δοκίμαζε ι βία κε το μαρτίριο:

— Κατάλαβα· εσι, πεδί-μυ, έχις το διάολο μέσα συ!

Ο ΝΤΑΝΤΙΣ θριάμβεπςε: Οχι, όχι απαντύςε ι Στέλα στυ πατέρα το μίνιμα. Κε δεν ίταν ανάνκι να το πι ι Βιολάντενα· αφτο διαβαζόταν καθαρα στο θιμςμένο, στο απελπιζμένο-τις πρόςοπο...

Αλα ο Παναγις επέμινε να τυ τα εκθέςι όλα με το νι κε με το ςίγμα, κε ι Βιολάντενα, όπος πάντα, τον άκυςε.

— Ετςι έ;... καλα έλεγε κάθε τόςο ο Παναγις. Κε ι ίρεμι αφτι εποδος έκριβε τόςο θιμο, ι έκφραςι τον ματιόν-τυ, πίςο απο τα χριςα γιαλια, ίχε γίνι τόςο ςτιγνι, τα μπαρμπετόνια μάβριζαν κ' έφριςαν τόςο άγρια όςτε ι Βιολάντενα αλιθινα φοβίθικε. Προεςτάνθικε όλι τιν τρικιμία πυ ενκιμονύςε ι αςινίθιςτι εκίνι γαλίνι. Κε ςτο τέλος, ενόνοντας τα χέρια παρεκαλεςτα, ίπε με δάκρια:

— Για 'τ' όνομα τυ Θευ, Παναγί-μυ!.. Αςτινε, άςτινε τόρα... Μέρες πυ έρχυντε, δεν αξίζι να ςιχίζεςε κε να βαργομας. Αςτινε, να βράςι με το ζυμί-τις, να κςεθιμάνι· άςτινε!.. Φιβάμε μι μας κάμι κανένα κίνιμα.

— Σαν τί; ρότιςε με το χαμιλότερο μ π ά ς ο-τυ ο Βιολάντις.

— Μα κςέρο κ' εγο ι κακομίρα; Μπορι να πέςι απο το παραθίρι...

— Μαχάρι! ο Θεος κε ο λόγος-ςυ!

— Μπορι... κςέρο εγο;... μπορι ν' ανίκςι τιν πόρτα κε να φίγι...

— Ε;! ςυ ίπε τέτιο λόγο; ρότιςε ο Βιολάντις με τρόμο, ςα να τον εγαλβάνιζαν.

— Οχι... δεν μυ τὄπε... μ' απ' τα άλα-τις λόγια, κατάλαβα πος μπορι να τὄχι κι αφτο ςτο νύ-τις. Κε φαντάςυ, Παναγί-μυ, τί ντροπι, τί ςιφορα, τί ατιμία ν' ακυςτι τέτιο κςαφνικο για το ςπίτι-μας. Για τὄνομα τυ Θευ!..

— Εγνια-ςυ, έγνια-ςυ κε δε ςυ φέϐγι! ίπε ο Παναγις ιςιχότερος. „Εχυςι τιν γνόςιν ι φίλακες..." Θα ςυ τιν κάμο εγο, πυ... (Ο λόγος κςεπςίχιςε ςτα χίλι-τυ, κε ο Παναγις ϐιθίςτικε ςε ςκέπςις).

Περίεργο πράμα! — ςιλογιζόταν ο Ντάντις απογοιτεμένος. — Ιςτερ' απο τόςα, κε να μιν ανεϐένι αμέςος απάνο να τιν κςεκιλιάςι! Μά το ςταϐρο, έτςι τὔρχετε να πάι να το κάμι εκίνος· μα ςιλογιζόταν το „αρχιγυ παρόντος", ένα ριτο πυ ίταν πάντα ςτο ςτόμα τυ Παναγι... Κε προςπαθύςε τόρα να τον εκςερεθίςι, επαναλαϐένοντας κάθε τόςο, ςα να μονολογύςε τάχα απο τιν αγανάχτιςι.

— Ακυς εχι να επιμένι!.. Ακυς, λέι, να μι θέλι να μετανοίςι!.. Ακυς λέι, να τον αγαπα κε να μιν ενοι να πάρι άλον!.. Σκότομα θέλι, μά τιν Παναγία... ςκότομα!

Αλα πυ ίδρονε το αφτι τυ Παναγι! τελίοςε ο Ντάντις δεν αναγνόριζε ςίμερα τον πατέρα-τυ.

Ιςτερ' απο πολι όρα, — ς' όλο αφτο το διάςτιμα ο Παναγις, ςα να μι ςινέϐενε τίποτε, έπεκςε γλικομίλιτος με τις μικρες, — τον ίδε να ϐγι έκςο ςτο διάδρομο κε τον άκυςε ν' ανεϐένι τι ςκάλα. Ι ελπίδες τυ

ζοογονίθικαν κε στάθικε ν' αφυνκραστι... Νέα απαγοίτεψι! Ο Παναγις πέρασε το δομάτιο τις Στέλας, χορις να σταματίσι, κ' εξακολύθισε ν' ανεβένι προς τι σοφίτα. Πιος το κσέρι, τι γίρεβε κι-πάνο...

Εμινε ος ένα τέταρτο, κ' έπιτα πίρε πάλι τι στενι κε γιριστι σκαλίτσα. Αφτι τι φορα όμος σταμάτισε στι θίρα τις Στέλας, κε μάλιστα τιν άνικσε. Τον άκουσε πολι καλα ο Ντ αντις κ' έτρεκσε. Τέλος πάντον!..

Κε όμος τίποτε, τίποτε απο ό,τι περίμενε ο Ντ αντις! Κε ι ίδια ι Στέλα παρακσενέφτικε με το ίρεμο, το σχεδον γελαστο ίφος τυ διμίυ-τις. Σίγυρα ι μιτέρα-τις δεν τυ ίπε ακόμα τίποτε, κε θα πίγενε για να τις μιλίσι κε να τιν καλοπιάσι.

— Στέλα, σίκο, πεδί-μυ, κε πάμε απάνο κάτι να συ δίκσο.

Μόνο για μια στιγμι μπορύσε ν' απατιθι ι Στέλα. Α, έφτασε αφτι ι πρόσκλισι, για να τιν κάμι να ενοίσι, ότι κάτι πολι φοβερο τιν περίμενε. Κε σικόθικε με παλμυς τρόμυ.

— Ελα, πάμε!..

Εκαμε λίγα βίματα. Αλα ι σκινι με τι μιτέρα-τις τιν ίχε σιντρίψι, τιν ίχε εκσαντλίσι τόσο, όστε δεν ίχε δίναμι να σταθι στα πόδια-τις.

— Ερχυ κε μιν κάνις έτσι!.. Μι φοβάσε κε δε θα συ κόψο το κεφάλι... Για μπόγια με πίρες;

Ι Στέλα βίασε τον εαφτό-τις να προχορίσι κε ακολυθόντας τον πατέρα-τις, να φτάσι ος τιν αρχι τις σκαλίτσας, πυ οδιγύσε στι σοφίτα. Αλ' απο κι κε πέρα δε μπορύσε... Το μαβροκίτρινο μύτρο τυ Νταντι, πυ στεκόταν σα σκιάχτρο στο διάδρομο, τις έκοψε κε το τελεφτέο θάρος... Κι ακύμπισε στον τίχο, για να μιν πέσι.

— Ετσι ίπαμε; έκαμε ο Παναγις σε τόνο μομφις

φιλικις. Α, Στέλα δεν ίσε παλικάρι!... Ελα γιά-συ, δόσε-μυ εδο το χεράκι-συ, δόσε-μύ-το, μάτια-μυ... Ελα, στιρίχσυ κε ανέβενε.. Κυράγιο!

Κε τι; πίρε το χεράκι, κε το πέρασε στο μπράτσο-του, ελαφρα, γλικα, προσεχτικα, σα να έπερνε μπράτσο τι θεγατερύλα-του, για να τιν οδιγίσι στο πλεβρο του γαμπρυ... Νε, νε· σε Κάπιον θα τιν οδιγύσε...

Μέρες, βδομάδες τόρα, ι Στέλα δεν ίχε εσταντθι το πατρικο χέρι, παρα στο στιγμιέο άνκιγμα τυ χτιπίματος. Αλα τί ίταν εκίνο μπρος σε τύτο! Ο, τίποτε πσιχρότερο, τίποτε αιδέστερο, τίποτε μαρτιριχότερο δεν ίχε ιποφέρι στι ζοί-τις, απο τι μαλακι, τιν εκσακολυθιτικι επαφι τις όρας αφτις. Το φιλι πυ αλάζι ο κατάδικος με τον δίμιο πάνο στο ικρίομα, βέβεα δε θα ίνε πιο απέσιο

Κε άρχισε ν' ανεβένι το Γολγοθα, με απεγνοζμένι προσπάθια, σα να βιαζόταν να τελιόσι το ανιπόφορο μαρτίριο μαζι με τα σκαλοπάτια τις στενις κε γιριστις σκαλίτσας, μαζι με τον πνιγερο αφτον ανίφορο, πυ τον έκανε φοβερότερο το σίθαμπο τυ διλινυ, το φος πυ έστελνε απο διο μικρυς φενκίτες, ι πσιχομαχύσα ιμέρα.

Στιν πρότι στροφι, ο Παναγις στάθικε, κε γιρίζοντας το κεφάλι πίσο με αφστιρότιτα:

— Φεβγ' απο δο, Νταντι! διέταξε. Κάτο γρίγορα! Δεν έχις δυλια εδο.

Ο Νταντις αφανίστι σαν καπνος. Αλα το πρόσοπο τυ Παναγι κσακολύθισε να γίνετε αφστιρότερο όσο ανέβεναν... Επι τέλυς έφτασαν στι σοφίτα.

Ο Παναγις προχόρισε κατεφθίαν προς μια θίρα μονόφιλι, στενι, τιν άνικσε κ' έσπροκσε ελαφρα τι Στέλα, για να μπι μέσα... Κε στιν κόλας: θα έμπενε, κε

στιν κόλασι, για ν' αφίσι πιά εκίνο το μπράτσο! Κε μπίκε, κ' έπεσε κάτο στο γιμνο πάτομα, σαν πεθαμένι με ανιχτα μάτια... Ο Παναγις στάθικε στο κατόφλι, κρατόντας το θιρόφιλο. Το πλατί·τυ σόμα σκέπαζε όλο το άνιγμα.

— Αφτυ! ίπε· αφτυ μέσα θα σε κλίσο, ος πυ να μετανοίσις κε να μυ γιρέπσις σιμπάθιο... Πσομι κε νερο, άλο δεν έχι... Κε βγάλτο απ' το νύ-συ πος θα σε βγάλο ποτε αλιότικα, παρα όπος θέλο εγο... Ισε ι Στέλα, ίπες τις μάνας·συ, μα κ' εγο ίμε ο Παναγις· θα παλέπσυμε· πίσμα εσι, πίσμα εγο, κε όπιος βαρεθι προτίτερα... Αλίθια, όποτε βαρεθις τι ζοί συ, νά το παραθίρι πυ βγένι στα κεραμίδια· κσαπόστα συ το αφίνο ελέφθερο. Εβγα όκσο, πίγενε ίσια με τιν άκρι, κε πέσε. Με το κυτάλι θα σε μαζόκσυμε ίστερα απο τιν αβλι... Κε να πο ύλι τιν αλίθια, παστρικα κε κσάστερα; Αν δε γιρίσις στυ Θευ τι στράτα, αφτο θα ίνε το καλίτερο. Κε μίπος συ περνάι άλο τίποτα, πεδί-μυ; Ε, ό,τι ίπε ο Θεος θα γίνι!

Βέβεα δεν ίχε κανένα σκοπο ν' απαντίσι ι Στέλα. Αλα ύτε ο Βιολάντις περίμενε ακρόασι. Εκλισε σιγα-σιγα τιν πορτίτσα, μ' ένα μισοκακόμιρο ίφος, το πιο παράκσενο πυ μπορι κανις να φανταστι, πίρε μαζί-τυ το κλιδι, κε κατέβικε.

Ο Ντάντις θριάμβεβε!...

Το δομάτιο τις σοφίτας, όπυ ίχαν φιλακίσι τι Στέλα, ίταν μια περίεργι καμαρύλα, πυ ίχε γίνι μόνο κε μόνο για να βγένυν απο το παράθιρό-τις ι μαστόρι κε να κσεσέρνυν τα κεραμίδια· γι' αφτο μπορι να πι κανις πος ίταν όλι παράθιρο. Κάτο απο το χαμιλο, το γιρτο εκίνο ταβανάκι, μόλις ιπίρχε πάτομα αρκετο για να χορέσι το αχερένιο στρόμα κε τι βυλιαγμένι καρέκλα, —

τα μόνα έπιπλα πυ ίβρε εκι μέςα ι Στέλα, εκτος απο ένα πίλινο κανάτι, — κε ςτο πςιλότερό-τυ μέρος μόλις μπορύςε να ςταθι όρθιος ένας άνθροπος. Ι πόρτα έκλινε μ' ένα μεγάλο λυκέτο· αντίκρι-τις το παράθιρο, με πράςινα παραθιρόφιλα ςκοπια απομονομένι· τα κεραμίδια άρχιζαν αμέςος, σίριζα ςχεδον με το βάθρο-τυ, κ' εκι ςτιν άκρι — ο Θεος κςέρι πος, — ανθύςε μια ρίζα ρεζεντας.

Τις ενθίμιζε τα πεδικά-τις χρόνια αφτι ι καμαρύλα. Εδο ανέβενε με τον Νταντι, — ι μικρες δεν ίταν γενιμένες, — κ' έπεζαν. Ιταν το παλατάκι τυς. Ακόμι το πάτομα κε ι τίχι διατιρύςαν τα ίχνι τον πεγνιδιον τυ εφτιχιζμένυ κερυ... Νά ι μεγάλι τ ρ ι ό δ α, πυ ίχε ςκαλίςι με το ςυγιά-τυ ο Νταντις στο πάτομα... Νά ι αςτίες ζογραφιες με τα πολίχρομα μολίβια ςτυς τίχυς... Νά κ' ένα μάβρο κάπςιμο εκι ςτιν άκρι, απο μια τραχατρύκα πυ πίγε να τυς βγάλι τα μάτια... Τί τρελόπεδο εκίνος ο Νταντι;!.. Θιμάτε πος έβγενε κε περπατύςε ςτα κεραμίδια, κε πος ςτεκόταν εκίνι φοβιζμένι ςτο παράθιρο κε τυ φόναζε:—„Μι, Νταντι!.. εκίνος το έκανε τότε χιρότερα, έτςι για να τι βαςανίζι, για να διαςκεδάζι με τιν αγονία-τις.

Ι πεδικες αναμνίςις κςιπνύςαν άθελα ςτο πνέβμα τις φιλακιζμένις. Πός άλακςαν τα πράματα με τον κερο! Πιός να τις τὄλεγε τότε, ότι το παλατάκι εκίνο το φεδρο, το εβρίχορο, το αγαπιτο, το εφτιχιζμένο παλατάκι τις μικρύλας, θα τις φενόταν ςίμερα τόςο ςτενο, τόςο θλιβερο, τόςο ςκοτινο, μ' όλο το φος πυ ιςορμύςε απο το πςιλό-τυ παράθιρο! Πιός να τις τὄλεγε ότι μια μέρα θα τιν κλίνανε εκι μέςα να μαρτιρίςι, κε ί ν'αρνιθι τιν αγάπι-τις ί να πεθάνι!..

Ο Βιολάντις ίχε δόςι διαταγες με φοβέρες: „Να

μιν τολμίςι κανένας ν'ανεβι στι ςοφίτα, γιατι θα τυ κόπςι τα κατςιχλίδια!" Ο Νταντις έλιονε απο τιν περιέργια· ι Βιολάντενα με τα βίας έκριβε τι ςτενοχόρια-τις· ι Νιόνια εχινε δάκρια πικρα· αλα κανένας δεν τολμύςε να παρακύςι. Μόνο ο Βιολάντις ανέβενε διοτρις φορες τιν ιμέρα. Κςεκλίδονε το λυκέτο με το κλιδι πυ ίχε πάντα ςτιν τςέπι-τυ, πρόβαλε το μύτρο-τυ, ίρεμο κε πςιχρο δοκίμαζε να χαμογελάςι κ'εροτύςε:

— Ε... μετανόιςες;

— Οχι αποκρινόταν ι Στέλα. Κε ίταν αφτο το 'όχι' ι μόνι λέκςι πυ πρόφερνε ς'όλο αφτο το διάςτιμα· κε ίταν κάτι πικνο κε ςινκεντρομένο ςε τόνο κε ςε έκφραςι, πυ έκλινε μέςα-τυ όλα όςα ίχε να πι· κε ίταν κάτι φοβερο κε μεγαλόπρεπο.

— Καλα! έλεγε ο Βιολάντις. Κε τις έριχνε ένα κομάτι πςομι, όπος θα το έριχνε ςε ςκίλο, κε τις άφινε εκι χάμο το κανάτι με το νερο, κ'έβγαζε έκςο το άδιο, κ' εκλίδονε τιν πόρτα, κε κατέβενε.

Κε πάλι το βράδι ί το προι:

— Ε... μετανόιςες;

— Οχι!

Χίλιες φορες όχι! Ας ίταν όςο ίθελε ςκλιρι κι ανιπόφορι ι ζοί-τις εκι μέςα... Οχι! Ας ίταν φριχτο κε απαραδιγμάτιςτο κε αφάνταςτο το μαρτίριό-τις... Οχι! Ας τιν έκεγε ι φλόγα τυ μεςιμεριυ κε ας τιν πάγονε ι δροςια τις αβγις... Οχι! Ας τιν έτρογε, καθος το έτρογε, το μάβρο κε κςερο πςομί-τις... Οχι! Ας εςτερίτο όλα τα πράματα πυ αγαπύςε, ας μιν ίχε με τι να περάςι τι θλιβερί-τις όρα, ςτι γίμνια εκίνι κε ςτιν εριμια... Οχι!

Κε δεν ίχε τίποτα, αλίθια. Ι κόλαςι τυ δοματίυτις, κάτο, μ' όλο το κςίλο πυ έτρογε, ίταν παράδιςος μπρος ςτιν κόλαςι αφτι. Εκι τυλάχιςτο ίχε κε κανέναν

εργόχιρο, ίχε κε κανένα βιβλίο, κ' ίταν στιγμες, — πώς θα το πιστέπςι! — πυ λιζμονύςε τι θλίπςι-τις με τιν εργασία. Δεν τις ίχαν στερίςι επιτέλυς ό,τι τις χριαζόταν για να ζι όπος ίταν ςινιθιςμένι, κε ίςος, αν τιν άφιναν χερο, πιός κςέρι, μπορύςε κε να μετανοίςι. Μα εδο, εδο στιν τρόγλι μ' ένα στρόμα αχερένιο κε με μια καρέκλα βυλιαγμένι, — πώς να κςεχάςι, πώς να μετανοίςι;

Κε τόρα, διο μόνο πράματα ίχε πυ τις έδιναν κάπια παριγορια: το νερο, πυ το έβγαζε έκςο κ' εκρίονε, κε τις δρόςιζε τα φλογιςμένα στίθι, — κε το γράμα τυ Χριςτάκι πυ το ίχε φιλαγμένο στον κόρφο-τις, φοτια για τον πάγο τις αβγις, δροςία για τι φλόγα τυ μεςιμερ.υ, φος για το σκοτάδι τις νίχτας. Νε· κατόρθοςε να το κρατίςι αφτο το γράμα, μόλο πυ ο Βιολάντις ίχε χαλάςι τον κόζμο να τις το πάρι. «Δεν το έχο... απο το φόβομυ να μιν το ιδι κανένας, το έκαπςα». Κε το έλεγε με τόςι επιμονι, πυ τιν πίςτεπςε. Κε τόρα το ίχε, κε το έκφινκε σα θιςαβρο, κε το έβγαζε για να το φιλίςι χίλιες φορες τιν ιμέρα... Το ίχε μάθι απέκςο τόςο καλα, πυ ίκςερε με τί άρχιζε κε με τί τελίονε ι κάθε γραμι, κε ίχε μπρός-τις κάθε λέκςι τι φιςιογνομία, κε τι νίχτα τις έβλεπε σαν πίρινες στο σκοτάδι. Λίγι, πολι λίγι όρα κιμότανε. Τον τρόμο τις μοναχςιας τον αποκίμιζε ι λίπι· αλ' αφτι τιν κρατύςε το περιςότερο άγριπνι. Ο λίγος-τις ίπνος ίταν γιομάτος όνιρα. Μα, οιμε! ύτε ς' αφτα δεν έβριςκε τιν εφτιχία. Πάντα το Χριςτάκι έβλεπε μα ένα Χριςτάκι όχι όπος τον ονιρεβόταν τιν ιμέρα, ένα Χριςτάκι αλιότικο, πςιχρο, στιγνο, αδιάφορο, κακο.

Γιατί τάχα;

Μίπος δεν τιν αγαπύςε πια; Α, μπα, αδίνατο!.. Αν ίχε δόςι πίςο το γράμα, αν δεν περνύςε ποτε να τιν ιδι, ίταν βέβεα πυ τον ίχε φοβερίςι ο πατέρας-τις.

Αχ, πος θα ιπόφερνε ο χαλός-τις, χε πιός χςέρι μι το μαρτίριό του ίταν ςχλιρὸτερο χε απο το διχό-τις!..

Κάποτε, ένα απόγεμα, τις φὰνιχε ότι τον ίδε. Απο το παράθιρο τις φιλαχις, φενόταν μαχρια ένα χομάτι τις Κενὺργιας Ρύγας. Ο Χριςτάχις — νέ, αφτος ίταν, — πέραςε απο χι ςα βιαςτιχος, ςα φοβιζμένος, χε χάθιχε ςα φάνταζμα. Θα χίταχςε βέβεα στο μπαλχόνι χε ςτα παράθιρα χάτο· αχ, πυ να το χςέρι, για να ςιχόςι τα μάτια-του εχι πςιλα! Τί χαλα αν περνύςε χε πάλι χι αν τιν έβλεπε!.. Θα τυ ένεβε να περάςι το βράδι, τι νίχτα, να πλιςιὰςι, να ςταθι απο χάτο, χε θα έχοβε τιν ανθιζμένι ρεζεντα, χε με χίνδινο τις ζοίς-τις θα προχορύςε ος τιν άχρι τις ςχεπις, χε θα τυ έριχνε τα άνθι χε θα τυ έλεγε: «Σ' αγαπο, αγάπα-με!» Αφτο ίθελε, ένα τέτιο ονιροπολύςε. Κ' ὲμενε προςιλομένι όρες ολόχλιρες στο χομάτι εχίνο του δρόμυ, το μαχρινο...

Τί περίμενε; Πόςι ελπίδα μπορύςε πια να έχι; Μέςα ςτι ςχοτινια τις πςιχίς-τις απο πὺ θα έμπενε φος;

ΑΧ, Ο ΧΡΙΣΤΑΚΙΣ δεν περνύσε... κ' εκίνι έχανε λίγο-λίγο τιν ελπίδα, — γιατι έχανε λίγο-λιγο κε τι ζοι...

Στέναζε, έλιονε, πέθενε, — κε κάτο το σπίτι αντιχύσε απο γέλια χαρας.

Ιταν τις Παναγίας ανίμερα. Ο Βιολάντις κε ι Βιολάντενα, ο Παναγις κε ι Μαρία δέχονταν τις επισκέψεις κε τις εφχες τον φίλον... Ι θίρες ορθάνιχτες, τα σαλόνια ανθοστολιζμένα, εορτάσιμα. Ι σπιτικι ίχαν φορέσι τα φεδρότερά-τυς προσοπία, κε ο κόζμος, προι κε απόγεμα, ανεβοκατέβενε.

— Κε ι Στέλα; τί κάνι ι Στέλα-μας;

— Ανίμπορι ακόμα, απαντύσε ι Βιολάντενα, μ'έκφρασι λίπις παροδικι.

— Ι καιμένι, έλεγε κ' ο Βιολάντις με το ίδιο ίφος· δεν κσέρετε πος ίθελε σίμερα να κατεβι· μα να σας πο τιν αλίθια, εγο δεν τιν άφισα. Ινε τόσο αδίνατι!

— Κε απο τί ιποφέρι μάτια-μυ;

— Μα κσέρο κ' εγο... νεβρικι κατάστασι, μ ί ο κ ά ρ ο!

— Ινε τις ιλικίας· γιατί δεν τις κάνετε κανένα ταξίδι;

— Αφτο μας ίπε κι ο γιατρος. Μα δε θέλι...

ύ, ίνε πολι δίςχολι για ταξίδια... Ελεγα όμος να τι ςτίλο λίγες μέρες στιν εξοχι.

Το βράδι έγινε κε ι μικρι ςιναναςτροφι, ι ςινιθιζμένι. Ι μπαλκονόπορτες ανιχτες, κε το μεγάλο μπαλκόνι γεμάτο κιρίυς κε κιρίες. Ος πάνο στι φιλακι έφτανε ο φεδρος αλαλιτος.

Μια κιρία τραγύδιςε στο πιάνο άριες απο τι Φ α β ο ρ ί τ α· ένας νέος ίπε το απαρέτιτο Ε ρ ι τ υ, κ' έπιτα τραγύδιςαν ι δίο ένα ντυέτο απο το Ρ υ ι - Μ π λ α ς. Ι ορέες φονές-τυς αντιχύςαν παθιτικότατα στι ςιοπι τις καλοκερινις βραδιας κε ο φιλόμολπος κόζμος σταματύςε απο κάτο ν'ακύςι.

Ι Στέλα ςτέκόταν κι αφτι στο παράθιρο... Πέρα φενόταν λίγος τίχος απο το αντικρινο ςπίτι, κε πάνο ς' αφτο το κίτρινο κομάτι, ςχιματιζότανε ένα φοτινότατο τετράπλεβρο. Ιταν απο τιν ανιχτι απέναντι μπαλκονόπορτα, κε ίταν ένα κομάτι τις γιορτις, πυ έπεφτε εκι-πάνο ςαν προβολι φοτινις ικόνας. Φενότανε ι βαρια ςκια τυ κοντυ κροςοτυ παραπετάζματος, κε απο κάτο κινιένταν πιγενοερχότανε, άλες ςκιες αμιδρότερες, ανακατομένες. Μια ςτιγμι τις φάνικε ότι ίδε τι μιτέρα-τις ν' ανατρέπι το κεφάλι απο τα γέλια, κι άλι ςτιγμι τον πατέρα-τις, με όπςι κε κινίματα εφτιχίας... Ι ατμόςφερα ίταν ιγρι· απο κάτο ανέβενε ι αβγυςτιάτικι μιρυδια τις κςερις ςταφίδας· το φενκάρι δεν ίχε βγι ν'αμαβρόςι τα φότα τις πόλις, πυ κοκινόβαφαν εδο κ' εκι τυς ατμυς, κε ςτον κατάμαβρο υρανο τα άςτρα λάμπανε δακριςτάλαχτα

Βιθιζμένι ςτυς πένθιμύς-τις ςιλογιςμυς, ι Στέλα κρατύςε το μέτοπο με τα διό-τις χέρια. Ποτε δεν τις ίχε κάμι τόςι εντίποςι ι θέςι-τις, ποτε δεν ίχε αναμετρίςι τόςο το μέγεθος τις διςτιχίας-τις, όςο απόψε, μέςα στι φιλακί-τις, αντίκρι το φοτινο τετράγονο.

Ες-θανόταν κάτι, απίρος αλγινο, ςα να ίχε αναλιγόςι μέςα ι πςιχί-τις, κε το πρόςοπό-τις άρχιςε να ςιςπάτε απο λιγμυς. Λίγο-λίγο ι ςποζμι γίνονταν δινατότερι κε τις ςινκλόνιζαν το ςόμα. Σκέπαςε το πρόςοπο με τα χέρια, ςτιρίχτικε ςτο βάθρο τυ καραθίρυ κε παραδόθικε ςτο μεγάλο εκίνο θρίνο. Τα δάκρια, τα τόςο ςπάνια δάκριά-τις, τρέχςανε απόπςε, για πρότι φορα, ςαν ποτάμι. Ορες έκλεγε. Ολος ο πόνος πυ ίχε κρατίςι μέςα-τις τόςον κερο, κςεςπύςε· όλα τα δάκρια πυ δεν ίχε χίςι, τόρα χίνονταν διαμιας. Κε μαζί-τις έκλεγε ι νίχτα, κε ςτον κατάμαβρο υρανο τα άςτρα έλαμπαν δακριςτάλαχτα.

Τα φότα έζβιςαν, ι θόριβι έπαψαν, ι ςιοπι τις νίχτας εχίθικε παντυ μαζι με το ςκότος, κ' εκίνι έκλεγε. Εκι ςχεδον κςιμερόθικε. Τιν άλι μέρα έκεγε όλι, ίχε πιρετο. Κε τιν άλι, κε τιν άλι...

Τόρα τα κιτρινιζμένα-τις μάγυλα, τα μαραμένα πέταλα τυ κρίνυ, ίχαν διο βύλες χλομοκόκινες, ςαν έματος κομένυ. Τα ολόμαβρα μάτια, ολάνιχτα ςαν τρομαγμένα, έβγαζαν φοτιες. Αχ, το κερι έλιονε τόρα με φλόγα, με φλόγα οχρι, ςα να ίταν αναμένο, ιμέρα, μέςα ςε κανένα ερημοκλίςι...

Κε ι λίγι όρεξςι πυ ίχε, τις κόπικε ολότελα. Υτε έβαζε πια ςτο ςτόμα-τις το ψομι, κε για να μι δόςι ιποψία, το πετύςε ςτα κεραμίδια. Μόνο το νερο δεν τις έφτανε τόρα, ςτιν άζβεςτι δίψςα-τις. Κςαπλομένι πάντα ςτο ςτρόμα το αχερένιο, αλ' άγριπνι νίχτα κε μέρα, ίχε το πίλινο κανάτι δίπλα-τις, κ' ικονομύςε ακόμι κε τις ςτάλες πυ έβγεναν απο τυς πόρυς, κ' έβρεχε μ' αφτες το μαντίλι-τις, κε το έφερνε ςτο φλογιζμένο μέτοπο, ςτα φριγμένα χίλι... Θεέ-μυ, τί γρίγορα πυ τελίονε το νερο, τί γρίγορα πυ απόμενε άδιο κε κςερο το κανατι, κε με τί λαχτάρα περίμενε το κενύργιο! Κε κατίντιςε τόρα να

ίνε αφτο ο μόνος-τις πόνος, κε το μόνο-τις μαρτίριο, κε ι μόνι-τις ελπίδα, κε ι μόνι-τις ανακούφισι. Ι ζοίτις έζβινε κε δεν ίχε δίναμι, παρα για να πίνι νερο. Εκανε τιν ιροικότερι προςπάθια, κάθε φορα που άκουε τα βίματα του πατέρα-τις, για ν'ανασικόνετε στο στρόμα, κε για να του δίχνι πος ίνε καλα, κε για να προφέρνι σταθερα τιν επίμονι κι απελπιζμένι απάντισί-τις στιν στερεότιπι ερότισι:

— Ε...μετανόισες;

— Οχι!

Κι ο Βιολάντις κατέβενε, χορις να ιποπτέβετε τίποτα. Ι μέρες περνούσανε κε άρχισε ν'απελπίζετε. Εκίνος νόμιζε πος ίστερα απο λίγες όρες τέτιας φιλακις, ι Στέλα θα έπεφτε στα πόδια-του. Αλα νά που αφτο δεν έγινε, κε κατα τα φενόμενα ούτε θα γινόταν. Κι ο Βιολάντις απο μέσα-του ανισιχούσε πολι. Οχι πος ίχε μετανοίσι αφτος, όχι πος λιπόταν τιν κόρι-του. Μπα Θεος φιλάξι! αφτος να λιπιθι το „ξένο κρέας", κε ίστερ' απο τέτιαν αφθάδια, απο τέτιο πίζμα, απο τέτιαν ατιμία; Αλα φοβόταν τον κόζμο. Αφτι ι μιστιριόδις αρόστια τις Στέλας δεν ίταν δινατο να διαρκέσι χορις ιποπσία, χορις σκάνδαλο. Κε ζιτούσε καμια άλι λίσι. Εξαφνα να τι βγάλι απο το σπίτι, να τι στίλι σ' εξοχι, να τι στίλι ταξίδι, κ' εκι πια ας ζούσε ί ας πέθενε, του ίταν αδιάφορο. Αλα πός να το κάμι; Απέναντι τον δικόν-του όλον, ι φιλοτιμία-του ίταν εκτεθιμένι: κε με τί πρόφασι θα έβγενε απο τι φιλακί-τις ι Στέλα, πριν να πέσι στα πόδια-του; Αφτο δε θα το έπερναν για ιποχόρισι, γι' αδιναμία δική-του;

Τελοσπάντον, ο άνθροπος δεν ίξερε τί να κάμι, όταν έξαφνα μια ίδισι ίλθε να τον βγάλι απο τιν αμιχανία: Ο Χριστάκις ο Ζαμάνος τα έφτιασε, λέι, με τι θιγατέρα του κόντε-Μαρκότσι, τιν έκλεψε, μάτια-μου,

επςες το βράδι, κε απο δο παν κι άλι!..

Μόλις άκυςε τέτιο πράμα ο Παναγις, έγινε έκςο φρενον απο τι χαρά-τυ· κε αμέςος με κίνιμα ορμέμφιτο, έχοςε το χέρι-τυ στιν τςέπι κ' έπιαςε το χλιδι τυ λυκέτυ... Ετςι τελιόνανε όλα με το κενύργιο χ ά ζ ο τυ ςιορ-Χριςτάκι. Τί καλα! Κ' ενο θα μπορύςε εκςέρετα ν' ανίκςι πια τι φιλακι τις Στέλας, θα τις έριχνε κε ςα ςιχοροχάρτι τιν ίδιςι, κε θριαμβεφτικα θα τιν προχαλύςε να καμαρόςι τον αγαπιτικό-τις, τον τίμιο νέο, πυ γι' αγάπι-τυ τόλμιςε να πι όχι στον πατέρα-τις.

Κε ι χαρὰ-τυ ίταν άγρια, εκδικιτικι χαρα, κε φανταζόταν με απερίγραπτι εφροςίνι ικανοπίιςις, όλο το ςπαραγμο, όλι τιν ταπίνοςι, όλο τον εκςεφτελιζμο πυ θα δοκίμαζε ι εροτεμένι κε περίφανι Στέλα. Ετρεκςε ανιπόμονος στο ςπίτι κε πίρε διο-διο τα ςκαλια, όςπυ έφταςε στι ςοφίτα.

« — Πός θα τις φανι τις Στέλας πυ θα με ιδι ςίμερα χορις πςομι κε νερο!» ςιλογίςτικε με γέλιο απο μέςα-τυ καταχθόνιο. «Θα νομίςι πος τιν καταδικάζο να πεθάνι τις πίνας!»

Ανικςε τιν πόρτα κ' έτςι, για να πέκςι, πρόβαλεκατα ςινίθια το κεφάλι-τυ κ' ερότιςε:

— Ε... μετανόιςες;

Παρακςενέφτικε πυ δεν άκυςε το ό χ ι κε κίτακςε. Ι Στέλα ίταν κςαπλομένι, ακίνιτι, με τα μάτια ολάνιχτα. Κοντά-τις, ςχεδον πάνο στο ςτίθος-τις, ένα χαρτι ζαρομένο· κε δίπλα το πίλινο κανάτι, φριγμένο, κατάκςερο.

Ο Παναγις ανατρίχιαςε κε προχόριςε ένα βίμα... Κίτακςε καλίτερα κε αμέςος, χτιπόντας ελαφρα τα χέρια-τυ μ' έκπλικςι, πςιθίριςε:

— Μπα! έςχαςε...

Εμινε λίγες στιγμες ακίνιτος σαν άγαλμα, κ'έπιτα έσκιπσε για να βεβεοθι.

Νε· ο Θεος λιπιθικε τι Στέλα κε τινε λίτροσε απο τιν ίδιςι πυ τις έφερνε σίμερα ο πατέρας-τις.

...Ι κιδία-τις έγινε «μεγαλοπρεπις κε σινκινιτικοτάτι». Ο Δεσπότις με όλυς τυς παπάδες, χόρα κε χορια, όλα τ' αμάκσια, αγορέα κε ιδιοτικα, όλα τα λυλύδια τυ κόζμυ, διο επικίδιι, ένας επιτάφιος, ελεγία τιπομένα απ' όλυς τυς ζακινθινυς πιιτες, κε δάκρια ατελίοτα. Παρατιρίθικε, ότι ο Παναγις έκλεγε πικρότερ' απ' όλυς, κι απο το Νταντι ακόμα, πυ κσεφόνιζε στιν Εκλισία σαν το γυρύνι πυ το σφάζυν. Κι αλιθινα να μετανοίσανε ι Βιολάντιδες για ό,τι έκαμαν, πάλι δε θα κλέγανε όπος κλέγανε τόρα, για να δίκσυν στον κόζμο λίπι πυ δεν ίχαν.

— Μπράβο, Παναγί-μυ, έλεγαν ι φίλι τις ικογενίας. Εκαμες το τελεφτέο-συ χρέος στο πεδάκι-συ, σαν καλος πατέρας. Ποτε δε ματαστάθικε τέτια κιδία.

— Ε, το κατα δίναμιν, απαντύσε ο Παναγις μετριόφρονα. Εκι πυ θα τα έπερνε πρίκα, ας πάνε τόρα...

Κε τα κλάματα δεν τον άφιναν να τελιόσι.

Το βράδι όμος, όταν ι ικογένια έμινε μόνι, ο Παναγις σκύπισε μια χαρα τα δάκριά-τυ, πίρε το σινιθισμένο-τυ άγριο, στάθικε, τυς κίτακσε όλυς ένα-ένα κε ίπε:

— Ετσι, να δόσι ο Θεος, κε όλα τα πεδια πυ δεν ακύνε τον πατέρα-τυς. Φτάνι πια τα μικσοκλάματα! Τόρα ίμαστε μοναχί-μας.

Οστόσο, με όλι τι μιστικότιτα τις ικογενίας, μ'όλι τιν τέχνι πυ ικονόμισε τα πράγματα ο Παναγις, κάτι πσιθιρίστικε. Ι κάπος παράκσενι αρόστια τις Στέλας, ι

σίμπτοσι να πεθάνι τιν ίδια μέρα που ακύστικε το χάζο του Χριστάκι, κάτι μισόλογα του σπιτικου, ι εροτικί ιστορία που ίταν γνοστι σ' έναν κίκλο, όλα αφτα σχετιστίκανε, σχολιαστίκανε, κ' εβγίκε λόγος πος ι θιγατέρα του Βιολάντι «φαρμακόθικε για το Ζαμάνο». Αλι το πιστέπσανε, άλι όχι, κανένας όμος δεν έμαθε ποτε όλι τιν αλίθια.

Ισος θα μ' εροτίσετε, αν ι γάμι του Χριστάκι έγιναν τιν ίδια ιμέρα που κιδέφτικε ι Στέλα. Οχι· διιγύμε τα πράματα όπος έχυν κε, ίσο ορέα θα ίταν μια τέτια αντίθεσι, λιπύμε που δε μπορο να σας τιν προσφέρο. Χριάστικε πολις κερος για να πιστι ο κόντε-Μαρκότσις να μετρίσι τιν πρίκα, κε ι «χρισι νεολέα» του τόπου άργισε να σινεορτάσι τυς εφτιχισμένυς αφτυς γάμυς.

Главный редактор **Х. М. КАЧАЛОВ**

Ответ. редакт. **И. ИОРДАНИДИ** Техред. **Г. МИЛИДИ**

Сдано в набор 2-XI—1935 г.
Издание № 209
формат бумаги 125х176
Тираж 1090

Подп. в печ. 14-XI—1935 г.
Уполкрайлит И—10502
Об'ем 4 печ. л.
Знаков в 1 печ. л. 38.160
Заказ № 1912

Типография „Коммунистис" Ростов на Дону 1935 г.

Григ. Ксенопуло

СТЕЛА ВИОЛАНТИ

СКЛАД ИЗДАНИЯ
Московская 53, Ростов н-Д.
КНИГОЦЕНТР.